

2998

9331
SPRAWOZDANIE DYREKTORA

C. K.

GIMNAZYUM NOWODWORSKIEGO

CZYLI

SW. ANNY W KRAKOWIE

za rok szkolny 1911

W KRAKOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO

W DRUKARNI W. L. ANCZYCA i SPÓŁKI
1911.

TREŚC:

1. O listach do klasyków i romantyków Fr. Morawskiego, napisał Jan Klimezyk. Str. 1.
  2. Część administracyjna. Str. 17.
-

O LISTACH DO KLASYKÓW I ROMANTYKÓW

FR. MORAWSKIEGO.

Pojawienie się romantyzmu w początkach XIX w. uważano u nas za rzecz bardzo niebezpieczną. Zdanie to jednak nie u wszystkich znalazło wiare, wskutek czego cały świat naukowy polski rozbił się na dwa obozy: na postępowych, którzy w nowych prądach widzieli nie tylko pewną różnorodność, ale i jakieś słabe zarysy wyzwolenia się z niewoli, i na obóz konserwatywny, hołdujący dawnym przekonaniom t. j. klasyków, którzy w nowo budzącym się romantyzmie dopatrywali się wiążącej w powietrzu rewolucyi, a co zatem idzie, utraty reszty swobód konstytucyjnych, pozostawionych nam jakby resztki ze stołu biesiadniczego przez wrogów. Przytem obóz ten z całą troskliwością czuwał i nad tem, by mu nowo wdzierający się przybysz z Zachodu nie wydarł hegemonii nad umysłowością i całą wogóle kulturą polską. Łatwo stąd zrozumieć, że walka, jaka się wywiązała wskutek ścierania się tak odmiennych myśli i poglądów, pobudziła wszystkie warstwy narodu, zajmując się więcej rozwojem myśli polskiej i jej plodami t. j. literaturą piękną. Myliłby się, ktoby tę walkę ograniczał tylko do stolicy i osób bawiących się piórem i poezją; nie było tak zapadłego kąta, gdzieby nie stawały przeciw sobie te dwa obozy, gdzieby obok argumentów, wogóle z jednej i drugiej strony bardzo słabych, nie ciskano sobie w oczy jakim dowcipem klasyków warszawskich, lub cięższą jeszcze jaką repliką romantyków. Mimo-

woli nasuwa się nam tu porównanie pod wielu względami tej rewolucyi poetyckiej z walkami, jakie podejmowali pisarze nasi w XVI w., kiedy katolicyzm ospały, zamknięty w formułki scholastyczne, musiał sam z konieczności zerwać ze siebie pęta średniowieczne, by stanąć do walki z wkradającą się reformacją i nowinkarstwem.

Początek walki romantyków z klasykami przypada mniej więcej na czas, kiedy ukazały się ballady i romansy Mickiewicza, a w ślad za nimi i całe falangi więcej lub mniej udanych lub naiwnych naśladownictw. Wprawdzie należałoby do tej bezkrwawej kampanii zaliczyć także i rozprawę Brodzińskiego »O klasyczności i romantyczności«, jako też i odpowiedzi na nią Jana Śniadeckiego »O pismach klasycznych i romantycznych«, który jakby przeczuwając, że i w Polsce romantyzm wkrótce zagości, już starał się zohydzić go lub przynajmniej wykazać jego naiwność i brak zdrowego rozsądku. Polemiczne te broszury można uważać jedynie za wstęp do walki, mającej wkrótce się rozpocząć, której klasycy na razie nie podejmowali dla braku ojczystych utworów romantycznych. Z chwilą jednak, kiedy Mickiewicz zawyrokował, że »Czucie i wiara silniej mówi do mnie, niż mędrca szkiełko i oko«, poczuli klasycy, że ich domowe Lary i Penaty zachwiane są w swej dotąd niewzruszonej powadze, podjęli walkę, niestety nie otwartą, ale we własnych salonach, z czego możnaby wnosić, że albo zbyt jeszcze lekceważyli nowy szalony prąd, uważając go tylko za przejściowy, albo też, że ograniczali się tylko do obrony i utwierdzania w klasycznych dogmatach dotychczasowych zwolenników. Wspomniane jednak salony literackie, jak u Tad. Mostowskiego a potem u Winc. Krasińskiego miały za sobą już wcale wybitne zasługi, gdyż przedtem jako Towarzystwo Iksów bardzo gorliwie spełniały zadanie krytyków i recenzentów teatralnych w pierwszych 20 latach XIX w. Już wtedy wyraźnie zarysowały się między tymi krytykami pewne poglądy i zapatrywania więcej postępowe lub też zbyt niewolniczo trzymające się reguł podyktowanych przez francuskich prawodawców w dziedzinie literatury i estetyki jak Laharpa i Boileau'a. Toż samo prawie Towarzystwo ze swymi nawyknięciami postanowiło nawet bez dobytecia oręża i użytku prasy zgnieść nowy kierunek. Niestety już u wstępu tej walki zły so-

bie plan obmyślili. Osiński, Ulisses klasyków, nie wdawał się w żadne rozbiory, ani sądy o duchu i dążności nowej szkoły, tylko dowcipnymi sarkazmami odprawiał tak Szekspira, Schillera, Byrona, jak i świeżo pojawiające się płody litewskiego śpiewaka. Pochwyciwszy dwa wiersze z »Dziadów« sparodyował je:

»Ciemno wszędzie, głucho wszędzie,
Głupstwo było, głupstwo będzie!«

Nieszczęśliwy ów przywódca klasyków, który przy wielkiej zdolności deklamowania cudzych wierszy, o uwielbianej przez siebie i swych współwyznawców starożytności klasycznej zbyt małe miał wiadomości, spodziewał się, że tym sposobem na zawsze zamknie drogę na Parnas młodym poetom. Tymczasem przy swej nadmiernej zarozumiałości naraził się sam i cały swój obóz na potrójną klęskę, gdyż pobiły ich same utwory romantyków, którymi rozkoszował się ogół, pobiły polemiczne i estetyczne pisma i wreszcie same wypadki, t. j. wybuch powstania listopadowego, które zwróciło oczy i ducha całego narodu w inną stronę. Obok Osińskiego, którego talent i wiedzę niewiadomo dla jakich przyczyn tak wysoko ceniono, należeli do tego bractwa wzajemnej adoracyi i niesienia sobie pomocy ludzie wyżsi charakterem i posiadający przeciw pewien talent pisarski, jak obaj Koźmianowie (ojciec i syn), Dmochowski i Franciszek Morawski. Pobyt jednak Morawskiego zdala od Warszawy w wysokim stopniu przyczynił się w późniejszych czasach do poznania przebiegu tej arcyciekawej walki, dzięki korespondencyi prowadzonej z Koźmianami, którzy o każdym wypadku czy zmianie walki skwapliwie donosili przebywającemu w Lublinie generałowi, przyczem także niejednokrotnie zasięgali jego zdania w trudniejszych chwilach, w nim również widzieli oni dzielnego obrońcę, który w krytycznych momentach niechybnie przyjdzie im z pomocą. Ceniono go przede wszystkim dla jego sądu trafnego i dowcipu, którym równie dobrze jak szablą jako żołnierz władał. Odkąd zaczęły hałas robić ballady i inne romantyczne wiersze, różnie przemyślano w obozie klasyków, jakby tej powstającej hydrze odrazu ściąć głowę, aby błogich ich czasów więcej nie mieszała. Postanowiono zrazu patrzeć z wysoka na romantyków i czekać, aż się

sami swemi dziwactwami skompromitują, następnie za radą Morawskiego mieli zwalczać romantyczne nowości nowymi klasycznymi utworami. Niestety klasycy od dłuższego czasu cierpieli na bezpłodność. Aby jednak i temu zaradzić, postanowili przetłómaczyć Horacego »List do Pizonów«, Morawski w tym też celu zabrał się do przekładu Andromachy Rasyna, największem zaś działem wytoczonem przeciw romantykom miało być »Ziemiaństwo« Kaj. Koźmiana; Niestety gospodarski ów epos do piero był w robocie i nieprędko było mu pisanem ujrzyć światło dzienne. Zamierzał też Koźmian i w inny sposób zwalczać romantyków, np. przez napisanie gryzącej i dotkliwej satyry p. t. »Flora romantyczna«, w której miały być zebrane usterki i mniej szczęśliwe wyrażenia z poezyi Mickiewicza, co miało nietylko ośmieszyć Mickiewicza w oczach publiczności i podkopać rosnącą jego sławę, ale także odstraszyć innych romantyków-naśladowców od pisania miło-dzikich lub jasno-tajemniczych utworów. Plan ten jednak nie doszedł do skutku z obawy przed groźnym Mochneckim a nadto, że sami klasycy przedwcześnie zdradzili się ze swymi planami. (Fragment projektowanej satyry ukazał się dopiero w Gazecie Warszawskiej z d. 6. marca r. 1830 p. t. »Nowe zasady«). Wreszcie arsenał wojenny klasyków miały wypełnić i »Listy poetyckie do klasyków i romantyków«, których napisania podjął się Morawski.

Listy do klasyków i romantyków ukazały się w r. 1829. przypisane Niemcewiczowi, jako bezstronnemu sędziemu płodów ojczystej literatury. Wydał je Morawski za namową Kaj. Koźmiana, który chciał nimi niejako odeprzeć, czy odpowiedzieć na zarzuty postawione przez Mickiewicza w artykule »O krytykach i recenzentach warszawskich« z r. 1828. Kiedy właściwie napisał je Morawski, nie wiemy, gdyż według świadectwa Siemieńskiego krążyły one już na kilka lat przedtem w odpisach i kopiach w salonach warszawskich i dalej. Potwierdzają to także i listy samego poety, pisane wcześniej do Kaj. Koźmiana, w których tu i ówdzie napotkać można urywki, wciągnięte później do wspomnianych listów.

Przeglądając korespondencję między Morawskim a Koźmianami, zauważymy, że właściwie wszystkie myśli, rzucone przy różnych okolicznościach, zebrał tu poeta i okrył je szatą poezyi, a więc czemś nowem bynajmniej nie są. I publicznie

także wypowiadał Morawski swe poglądy na romantyków, co później w tych listach powtórzył. I tak w Gazecie korespondenta warszawskiego z r. 1826. nr. 188 znajdujemy anonimowy list do redaktora, którego autorem, jak się domyślali romantycy, był sam Morawski. W liście tym skarży się obywatel Województwa Lubelskiego (pod tą postacią występuje tu autor) na utwory niektórych młodych poetów, a szczególnie Stef. Witwickiego, że ich nic nie rozumie, pisząc:

»...A lubo nie lubię w wierszach duchów, czarów, baronów, hajdamaków, przyznam się, że mię zajmowały początkowe tak zwane ballady Mickiewicza, Odyńca i Zaleskiego. Myślałem sobie, że ci ludzie młodzi, śmieli, nowych dróg szukający, może z czasem wykształciwszy swój styl, staną w rzędzie naszych znakomitych pisarzy. Gdym później wyczytał ich następne prace, zacząłem się gniewać i żałować, że piękne talenta złą drogą się puszczają. Ale ostatni numer *Dzien. Warsz.* już też mię choć starego do ostatniej przywiódł niecierpliwości i do pisanania skłonił. Są tam poezye z rękopisów p. S. W. »Ranek« nr. 1 i 2-gi. Czytałem i odczytywałem i nie zrozumiałem ani słowa. Nareszcie czegom się z nich dowiedział, przytaczam«. Tu przytoczył Morawski kilka wyjątków z wyżej wspomnianego wiersza jak — »A dzień budzony brzask nawodzi i świt w obłoki zakrapia« — i wiele innych i pisze dalej — »Kto to zgadnie, co to ma znaczyć? Czy obłoki z kropek się składają, czy się zakrapiają po naszymu, jak to my na wsi zwykli czynić?« »Z tego com tu WPanu na czele mego listu powiedział, wiesz WPan, że czytałem niemało, a jeszcze mi się nic podobnego czytać nie zdarzyło. Proszę więc WPana chciej mnie objaśnić, czy taka jest teraz moda w Warszawie, aby niezrozumiałym pisać językiem, chmury w zawoje przybierać, wzgórkom przykleknionym kazać zlewać się na pola, a lasom z zielonemi ramionami tańcować i t. d.? Czy nam się Augusta Sasa czasy wracają i czy niezadługo nie wyczytamy nowych panegiryków opartych na herbowych klejnotach? lub czy nareszcie wiersze są po polsku czy po sanskrycku (bo słyszałem, że ten język ma mieć jakąś analogię z naszym) pisane?«

Zachodzi pytanie, który z tych listów pierwiej był napisany. Odpowiedź łatwa, że poeta jako wybitny członek partyi klasyków, wprost z obowiązku winien był bronić przekonañ

swego obozu, na co wskazywałyby owe fragmenty utworu w listach poety, jednak na podstawie wiersza Kaj. Koźmiana p. t. »Odpowiedź Fr. Morawskiemu na jego list o klasykach i romantykach« dowiadujemy się, że już oba listy były znane nawet przed r. 1825. Niewątpliwie poeta w ciągu lat je przerabiał lub uzupełniał, jak na to wskazuje aluzja do Zamku kaniowskiego, który ukazał się dopiero w r. 1828. (W liście bowiem do Koźmiana, pisany po przeczytaniu Zamku, mamy następujący urywek:

»Gdzież jej piękność, gdzie wzniosłość, gdzie czystość bez skazy,
(mowy ojczystej)

Gdzie tę męskie, malowne i wdzięczne wyrazy,
Czułe, jak miłość matki, jak prawda niemylna,
Brzmiące, jak szcęk oręza, jak cios śmierci silne?
Ach wkrótce pono, wkrótce, przed szalem ślepoty
Runie ten Zygmuntofskich wieków posąg złoty,
I pychę nowych Glińskich obalony zdradnie,
W bezdenną barbarzyństwa znowu otchłań padnie.
Polsko! jakże się kiedyś płaczące po tobie
Nasze wnuki na twoim zrozumieją grobie!«

Tenże sam ustęp w zmienionej formie spotykamy w liście do romantyków.

»Za cóż się nad jej mową pastwić tak okrutnie?
Szanowały ją wszystkie Sarmacy wieszczę
A jak raz nas przeżyła, może przeżyć jeszcze.
Polsko! jakże się wówczas w swym żalu po tobie
Wnuki nasze na twoim zrozumieją grobie!«

Morawski obdarzony z natury żywszem uczuciem, nie łączył się wprawdzie z romantykami, a nawet często ganił w korespondencji utwory początkujących pisarzy, niekiedy jednak bardzo trafnie umiał stawać w obronie nowych wyobrażeń w poezji, a jeśli tego głośno nie mówił, czynił to, by nie robić przykrości serdecznemu przyjacielowi Kaj. Koźmianowi, nadto, by nie popaść w nielaskę u innych koryfeuszów i nie stać się przedmiotem urągania i żartów tych, z którymi przecież łączyły go bardzo dawne i zażyłe stosunki przyjaźni. W listach swych jednak poeta nie dość, że nie zachował tych względów, ale na-

wet z ostrą satyrą wystąpił przeciw klasykom, choć nie brak jej i w liście do romantyków.

List do romantyków. Podsuwa tu Morawski romantykom różne myśli, jak radość z powodu klęski klasyków, którym już nawet żaden patryarcha starożytności klasycznej nie pomoże. Czy słuszna to uwaga o owych radościach, trudno dziś osądzić dla braku dostatecznych źródeł, prawdopodobieństwo jednak przemawia za tem, że chyba romantycy sami żadnej nie rozpoczynali wrzawy, aż dopiero zaczepieni przez obóz im wrogów. Zaraz następnie uderza poeta w ton satyryczny, zarzucając romantykom nieudolne i bezmyślne naśladownictwo, a raczej małpowanie (jeśli tak wolno powiedzieć) wybitnych utworów nowej Muzy. Zdobycie nowych światów dla poezji, jak świata czarów, duchów, strzyg i upiórów może w nowym obozie wzbudzać radość, co jednak nie powinno przechodzić w szal i zuchwałość, bo w tym wypadku łatwo można i w śmieszność popaść. Domaga się przede wszystkim poeta, by przy nowej treści trzymano się również pewnych norm czy prawideł, bo

»Zuchwałością jest wszystkie pogwałcać ustawy,
A śmiesznością tym torem dobijać się sławy«.

Jeżeli więc dawne prawa poetyckie nie nadają się do nowych pomysłów, to bodaj nowe stworzyć prawidła, którychby młodzi trzymali się poeci, brak zaś tych przyprawić ich może o utratę zdrowego rozumu i zejście na bezdroża. Uwaga to zupełnie słuszna, choć nie bez odcienia klasycznego sposobu myślenia, nim bowiem przejął się poeta, i w nim się wychował, gdzie przede wszystkim, aby być poetą, należało tworzyć według pewnego ogólnie przyjętego szablonu. Ale to jeszcze podważa kwestya w porównaniu z największym złem, jakiego się dopuszczają romantycy, t. j. wspomniane naśladownictwo. Wprawdzie i klasycy nie inaczej postępują, nawet aż do znudzenia, że natchnienia szukają tylko w Rzymie, Sparcie lub w zapleśniałej przeszłości, zamiast rozejrzeć się we własnej historii, gdzie również niejednym wątkiem poetyckim znaleźliby, oni jednak wolą naśladować Homera, romantycy zaś zwróciwszy się do własnych dziejów, rozpoczęli od tego, że sami siebie naśladowują,

inaczej mówiąc »ledwie się zrodzili, a już zestarzelili«. Zdanie to w bardzo dosadny sposób komentuje poeta w przypisach do tego listu: »Piękne ballady Mickiewicza, do których doliczyć można Jałmużnę, Bolesława i Zamek Jazłowiecki innych pisarzy, tyle nieszczęśliwych utworzyły naśladowców, że przez kilka lat same tylko klecono ballady i codzien nędzniejsze. Sonety zrodziły drugie sonety, po których, szczęściem, już nędzniejszych nie będzie. (Alluzya to do sonetów Jana Nep. Kamińskiego). Wszystkie nasze nowoczesne poezye romantyczne, wyjąwszy pieni Brodzińskiego i Zaleskiego, mają jedną tylko barwę, tenże sam rodzaj niepoprawności i w jednej tylko krążą sferze. Nigdy w najmierniejszych klasykach naśladownictwo nie doszło do tego stopnia, jak w niezgrabnych przedrzeźniaczach Mickiewicza. Naśladowano z niego wszystkie drobiazgi nowości, wszystkie błędy języka, smaku, a żadnej piękności. Naśladowano format dzieła, druk, a nawet kolor okładek. I tacy to balladziści rozprawiać nam będą, o oryginalności, o rozszerzaniu krajin wyobraźni«.

Ostatecznie może zgodziłby się Morawski na to naśladowanie, gdyby treść tych przeróbek stała na równi z treścią utworów klasycznych, tymczasem świat naszych romantyków zupełnie inny, jego początki i życie rozwinęło się wśród gminu, wśród kurhanów, zgłiszcz i cmentarzy. Cała tedy plejada kandydatów na wieszczów rodzimych, jak Witwicki, Kamiński i inni, których nawet z nazwiska wymienić trudno, gremialnie udawczy się do tych uroczysk, zmieszali się z bezcielesnym tłumem zmor i upiorów i wzdychają do nich swym wierszem okliwym, nie mówiąc już o tem, że Muza ich rozporządza całemi legiami piekielnych tułaczy, a trafia także i do starych piwnic zamkowych, przepelnionych jękami, świstem i wyciem, co jednak nie przeszkadza, aby romantyczność nie miała tu przebywać. Nie zaprzecza temu Morawski, by to nie było pojętne i piękne, wszakże te strachy i upiory stworzyła nasza własna poezya ludowa, która do skarbów najcenniejszych każdego narodu należy, błąd jednak popełniają tutaj romantycy ten sam co i klasycy, że się zamknęli wśród jednej tylko sfery jak gdyby poza światem guślarzy, czarów i rozbójników nie już w sobie nie miała poezya gminna. Przypomina tedy Morawski Witwickiemu i innym, którym pobyt na cmentarzach i w sta-

rych ruinach tak bardzo przypadł do smaku, że przecież ich mistrz, sam Mickiewicz, przepędziwszy pierwsze chwile swego zawodu poetyckiego z pieśnią gminną, uczuł potrzebę uderzenia w tony o wyższym i wznioślejszym nastroju. Przyznaje również Morawski, że Muzie romantycznej jest pewna piękność szczególnie właściwą,

»Która pewne obrazy lekką mgłą pokrywa,
Powoli je nasuwa mojej wyobraźni,
Nie budzi jej gwałtownie, lecz przyjemnie drażni.»

Miał tu poeta na myśli pewną tajemniczość, jaka cechowała utwory wybitnych romantyków, wzorujących się lub ulegających w swych dziełach wpływom Byrona. Pochwyliła tę nowość reszta młodych romantyków i tak się zapaliła do tajemniczości, że tę jeszcze czarniejszą od nocy zasłoną okryła, wobec zaś tak grubych ciemności niepodobna już odróżnić poety od opętańca, lub poezji od szaleństwa. Przecież żaden wiek w dziejach nie chlubił się z ciemności, a może romantycy zapomnieli, że Febus-poezya jest bóstwem światłości. Wytacza dalej poeta ostateczny zarzut wypływający z bezmyślnego naśladowania. Ostatnie bowiem nowości, przyniesione z Zachodu, jak Werter, Manfred, Nowa Heloiza, a także i swojskie Dziady (cz. IV) prawdziwie głowy pozbawiły romantyków. Wybornie pochwylił tu poeta niektóre strony, jak wyśmianie tej romantycznej manieri udawania nieszczęśliwca, ściganego przez fatalizm, zawiedzionego w miłości, któremu nie pozostało, jak tylko życie sobie odebrać. Bardzo też trafnie skreślił poeta tę pretensjonalną komedię, kiedy mówi:

»Ledwie że się z Infimy, a nawet z pieluszek,
Jakiś tam romantyczny wyrwie Jeniuszek,
Jużci się do nieszczęścia powołanym sądzi,
Błąka się w ciemnych lasach, po cmentarzach błądzi,
Z jakiejś tam urojonej tęsknoty usycha,
Je dobrze, pije lepiej, a do grobu wzdycha.
Wiem ja, że nie żyjemy w tak wesołym czasie,
By sama tylko radość brzmiała na Parnasie,
Lecz nacoż wam nieznane niedole okryślać,
Niedość-że istotnych, trzebaż nowe zmyślać?
Trzebaż, trzebaż tak srodze przez ten jęk żalosny,
Z pięknego maju życia zdzierać barwę wiosny,

Okradać z wszystkich pociech młodość przerażoną
I nieba, ziemię krwawą powlekać zasłoną,
Jakby już Bóg dobroci przestał światem władać,
I nie było mu za co dalszych dzieków składać!»

Zupełnie słusznie potracił poeta o ten rys Werteryzmu, że romantycy wmawiając w siebie cudzy stan duszy, cudzą indywidualność, grali komedię, a już bynajmniej nie wznosili się do oryginalności, która przecież miała ich wyróżniać od klasyków lecz z drugiej strony nie zauważył poeta i zbyt pochopnie rzucał się na romantyków, pomimo że w owych czasach romantyzm był u nas ledwie w powijakach, że był w stadium przejściowem od naśladownictwa do oryginalności, wobec czego trudno było wymagać, by od razu zdobył sobie wszystkie warunki, w jakich duch narodu okrywa się kwieciami najwonnejszej poezyi, a nadto, że te warunki mogły się zrodzić tylko w wielkich katastrofach, do jakich przygotowywało się życie narodu, spieszące na Golgotę męczeństwa.

Skądże więc treść mają brać romantycy, skoro przeżyła się pieśń gminna, a germano- i brytanomania przyprawia poezję, poetę i czytającą publiczność o szloch, jęki i rozpaczę. Wprost tego poeta nie wskazuje; z różnych jednak półsłówki i wzmianek, zwłaszcza w liście do klasyków zawartych, zdaje się, że chciałby, by czerpać treść z dziejów ojczystych a nie z bajek podkadzielnich. Byłby to pomysł bardzo dobry, ale czy zawsze historyczna szata, choćby nawet z największą ścisłością dziejową utkana zastąpi twórczość poetycznego daru?

W końcu listu uderzył wreszcie Morawski na wszystkich bez wyjątku romantyków, poczynawszy od samego Mickiewicza, aż do tego młodzieniaszka, który dopiero próbował wdrapać się na stoki Parnasu, z powodu każenia mowy ojczystej, tak troskliwie pielęgnowanej w złotym wieku literatury naszej, jak i obecnie przez cały obóz pseudoklasyków. A jakież obawy miał w tym względzie poeta? — Odpowiedź na to sam w przypisku dotyczącym podaje, mówiąc: »Ile szkodliwym jest dla poezyi nadużywanie prowincjonalizmów i wyrazów orientalnych, przekonaliśmy się już z niektórych dzieł świeżo wysłanych. Co do prowincjonalizmów zwłaszcza tem ostrożniejszymi być powinniśmy w przypuszczaniu ich do języka poetycznego, że niekiedy cudzoziemskie zupełnie wyrazy wciskają się do niego pod po-

stacją prowincjonalizmów, jak dziengi w »Trzech budrysach«. Jeden wyraz przez pośpiech może użyty nie zmniejszy chwały pisarzowi, dlatego tylko zwróciłem na niego uwagę, iż chromi naśladowcy Mickiewicza gotowi omdlewać z rozkoszy, na widok tak nowego niesłychanego dotąd wdzięku, i przez częste powtarzanie wyrazu oswoić z niem nareszcie język krajowy«. Szczególnie nie podobał się Morawskiemu »Hajdamak w epepei i Turek w sonecie« (wyraźne to alluzyje do Zamku Kaniowskiego i Sonetów Krymskich). Czy jednak były to tak wielkie grzechy przeciw czystości języka, przyszłość pokazała w obu tych wypadkach. Goszczyńskiego zaczepiał tu Morawski jeszcze z innych względów, bo oprócz strony językowej nie podobał mu się świat gminny w tym poemacie, chociaż w późniejszych swych legendach, osnutych na tle ludowem nie pojmował i sam poeta wierzeń i zabobonów gminnych po sielankowemu, na sposób Karpińskiego lub Brodzińskiego. Goszczyński bowiem przedstawił Ukraińców w stanie namiętnego szału z wszystkimi ich skarbami poetyczno-rycerskiej fantazyi, co się naszemu pocie wydało potwornem, dzikiem a zarazem niesmacznem. Podobny zarzut stawiany np. przez Koźmiana lub kogokolwiek innego z klasyków możnaby przyjąć bez zastrzeżeń, co do Morawskiego jednak, spotykamy tu pewne sprzeczności. Wszak znany był Morawski jako wielbiciel »Śpiewaka z Albionu«, czego dowody złożył, przekładając jego poematy. Skądże więc tak wrogo wystąpił przeciw Goszczyńskiemu, że ten ośmielił się poemat swój owiać duchem byrońskim, dodajmy do tego, że nawet bohaterowie Zamku Kaniowskiego mniejszy wstręt budzą w duszy czytelnika, niż byrońskie Lary lub Korsarze. Troszczy się dalej Morawski z powodu tych naleciałości językowych, czy wnuki nasze na grobie Polski będą się mogły same zrozumieć przy tak wielkiem zepsuciu mowy ojczystej. Jako przykład bezmyślnego znów bredzenia przytacza poeta sparodyowany przez siebie fragment sonetu 11 Jana Nep. Kamińskiego:

»Nie mruzczały mu sosny piosenek żeglugi,
 Ni puhaćz ponad śnieżne majaczył mu Tatry,
 Ni mgła mu zadrzymała, ni szczeakały wiatry,
 Nie znał on, nie znał nawet tych lubych katuszy,
 By mu okropny powóz w tkliwej jeździł duszy«.

Sonet ten w oryginale brzmi:

»Dotąd myśl szumi, jakby morza fala,
Ledwie na drzewie wiatr listek poruszy,
Już w mym umyśle płomień się zapala;
Okropny powóz jedzie w mojej duszy!

Turkoce strasznie! potem się oddala.
Ja w ziemię wkuty, stoję w tej katuszy,
Wstrząsam pot z czoła, jakby owoc z gruszy,
Czekam, aż pójdzie w górę bolu szala!

Tak często bywa, ciężko cierpię skrycie,
Ciężkie sny miewam, odkąd ujechała!
Mówią, że jadąc, głośno zapłakała!

Jam łąy me przedał tej bladej kobiecie,
Co to skwapliwie zwija ludzkie życie,
By się w śmiertelną koszulę ubrała!«

Wyczerpawszy tedy wszystkie swe zarzuty daje poeta
młodej szkole ogólną receptę:

»Wysnute z nowych myśli piszcie wiersze stare«.

»Łatwo zrozumieć — objaśnia Morawski — że nie o to tu chodzi, by wiersze koniecznie co do formy, zwrotów, strof podobne dawnym pisać, ale aby przy nowości myśli nadać im tę samą jasność, wybitność i gładkość, któremi dawne dobre celują, i równie jak w nich szanować harmonię, czystość i prawidła mowy ojczystej. Wprawdzie każdy genialny pisarz ma i mieć powinien swój styl właściwy, lecz ta odrębność nie może się zasadzać na większem lub mniejszem gwałceniu języka. Jeżeli kiedy, to przy wprowadzeniu nowego rodzaju należy wystawiać swoje twory w całej doskonałości wykończenia, aby je w najpowabniejszej okazać postaci, i na samym wstępie nie zrażać, nie oburzać, lecz nęcić. Błędy gramatyczne, ciemność, brak gustu, wydarzające się niekiedy w wielkich wieszczach, nie mogą służyć za obronę; bo błąd zawsze jest błędem, cóż dopiero, gdy nie jest nagrodzony liczbą i wielkością ich piękności«. Nadto, by raz kres położyć waśniom i sporom o poglądy literackie zachęca poeta romantyków do zgody z klasykami, choćby z tej przyczyny, że:

»Jedna matka was swemi uwieńczy laurami,
Żadnej lutni bezbożność ni podłość nie plami,
Jedno macie prawidło — bratnie kształcić plemię,
I jeden tylko rodzaj — polską śpiewać ziemię«.

Uwagi podniesione w niniejszym liście, aczkolwiek w najważniejszej części zupełnie słuszne, nie osiągnęły swego celu. Poeta chciał prostować poglądy i źródła, o ile te były niewłaściwe, na których miał romantyzm oprzeć swą przyszłość, i może niepotrzebnie zwrócił się właśnie przeciw — że się tak wyrażę — proletaryatowi poetyckiemu, któremu w przeważnej części zbywało na talencie, przyczem już same ich dzieła dostatecznie przemawiały za tem, że dni ich żywota już są policzone. Następnie, by romantyków sprowadzić na tory prawdy, należało wyraźnie wskazać istotne cechy romantyzmu, a nie poprzestawać na wyliczeniu tylko zbrodni, jak to uczynił poeta. Byłoby to jednak zadanie ponad siły i dowcip poety, bo nie tylko on sam jako krytyk przygodny, ale i cała późniejsza krytyka naukowa aż do dni dzisiejszych zadania tego nie spełniła.

List do klasyków. W liście do klasyków, a raczej w przypisach do niego zastrzega się Morawski, że zarzuty swe kieruje nie przeciw całej szkole, ale tylko przeciw tym poetom lub krytykom, którzy mając mętne pojęcie o rozwoju literatury, sądzą, że ich sposób pisania lub sądzenia jest alfą i omegą w zakresie poezyi, kto zaś ośmiela się przekroczyć tę linię graniczną, jest barbarzyńcą, choćby tak dobrze jak oni znał i cenil wzory starożytne. Zamiarem jego więc jest otrząsnąć z fanatyzmu zagorzałych klasyków, a także i romantyków, którzy również odmawiali godności poety nie piszącym na ich modłę. Mimo tego ton listu do klasyków jest ciętą na tychże satyrą i nie brak w nim zarzutów pierwszorzędnej wartości, że właściwie oni t. j. klasycy przyczynili się do wytworzenia się romantyzmu, skoro Muzie swej od dłuższego czasu bezczynnie kazali spoczywać, a nadto sami pozbawieni są rozsądku, podnosząc tak wielką wrzawę przeciw romantynom, za to że ci porzuciwszy Homera, Marona lub Horacego, zwrócili się do Schillera, Byrona, by pod ich egidą nowe zdobywać dla poezyi światy. Niepotrzebne rów-

nież okazały się spory i z tej przyczyny, skoro romantycy, według mniemania klasyków, obrawszy sobie drogę śliską i krętą sami powinni się stoczyć w przepaść, pocóż więc jeszcze ich tam spychać, jak to chcą robić klasycy. Chyba oburzyli się na romantyków za to, że ci ośmielili się mimo potępienia Ossyana, i Szekspira jeszcze do nich się zwracać, a wywoławszy tem zawieruchę na Parnasie polskim, raz po raz porywać za sobą jakiegoś klasyka, jak się to stało np. z Niemcewiczem, który w walce obozów nie biorąc czynnego udziału, ani też przez nikogo zaczepiany, otwarcie z młodym sympatyzował ruchem. Wyciąga stąd wniosek Morawski, że jeżeli klasycy chcieli i nadal zażywać spokoju nie pisząc nic nowego, a przytem jeżeli nowy ruch uważali za pozbawiony wszelkich racjonalnych podstaw do życia, który sam dobrowolnie stacza się w przepaść, to należało żadnej nie wszczynać kłótni i przesądami przesądów nie ścierać. W tym zaś stadyum każdy romantyk śmiało może powiedzieć:

»Zrzekam się waszej chwały, nie chcę być Klasykiem,
Jeśli mam to przytłumiać com otrzymał w darze,
Jak głupie echo dawne podrzeźniać pisarze,
I z każdym się uczuciem dawnych radząc wieków,
Śmiać się śmiechem Rzymianów, płakać łzami Greków:
Lub jeśli to tak wielką zaletę stanowi,
Ukraść wiersz Horacemu, lub myśl Tacytowi,
I zyskać tę pochwałę dla swojej obrony:
Oto człowiek na dobrych wzorach zaprawiony;
Lub jeśli wreszcie waszym podobny Klasykom,
Mam składać podle hołdy Augustom, Ludwikom,
Więzy nieszczęsnych ludów uzłacać niegodnie
I zbrodnią poezyi wspierać tronu zbrodnie;
Bóg sam tego zabrania, bym się tak ukorzył,
On mnie wieszczęm mych czasów, a nie małąp stworzył«.

Ustęp niniejszy największy zadawał cios klasykom, jaki w całej tej walce może ponieśli, charakteryzując bowiem cały kunszt twórczości pseudoklasyków, wykazał Morawski, że ten rodzaj poezyi zupełnie się wyczerpał, a obecnie tylko to przetrawia, co już po stokroć przedtem było przetrawione, inaczej mówiąc, że klasycy zeszli na podrzędnych naśladowców, co właśnie romantykom zarzucają. I nie dość, że zeszli do roli jakby przepisowawcy Horacego i Tacyta, ale i w tem się na-

wet wyczerpali, skoro Febus obecnie chrapiącą tylko klasycznością swobodnie zarządza. Wobec tych danych powinni klasycy założywszy beczynnienie ręce, dumać nad lepszą przeszłością, jak żydzi nad rzekami Babilonu. Morawski znał jednak zbyt dobrze swych przyjaciół i wiedział, że niejeden z nich posiada i smak wyrobiony i talent wcale wybitny, a brak im tylko śmiałości, zachęca ich tedy, by pozbywszy się wszelkich obaw, nowych szukali dróg, nowego poezji Edenu, dla myśli bowiem ludzkiej Bóg nie tylko Homera i Wergila, Greków i Rzymian stworzył i dostępnymi uczynił, pozostaje przecież cały jeszcze świat dla niej; przeciwnie upierać się przy czei dla owych z tej przyczyny, że tyle wieków im dotąd nie zrównało, lub podejmować dziś walkę bez nadziei zwycięstwa, uważa poeta za dowód zaniku wszelkiego rozsądku. Często widocznie osobiście na obiadach, czy kawie literackiej wytaczał klasykom Morawski te argumenta, jednak bezskutecznie, oni pozostawali przy swoim, a nawet obwiniali go o odstępstwo od praw i poglądów szanowanych przez jego ojców i przyjaciół. Powodowany tem poeta, w odwet za zarzucane mu odstępstwo, chłoszcze ich biczem ostrej satyry, wykazując im brak znajomości podstawowych zasad krytyki literackiej i do przesady posuniętą stronniczość:

Bo któżby wam w krytyce mógł zrównać na świecie
Wy to tylko, wy sami tak trafnie umiecie
We wszystkim, co jest piękne, klasyczność ocenić,
A każdą śmieszna brednię romantyzmem mienić;
Złapać tam jakieś słówko dziwaczne, przesadne,
I już wiedzieć, że wszystko głupie i szkodliwe;
Tak się wreszcie przecuciem i instynktem rządzić,
Że nawet bez czytania potraficie sądzić.

Stwierdzając wreszcie fakt, że klasycy mimo wszelkich przestróg i napomnień gotowi są urządzić wielką krucyatę przeciw romantykom, pociesza się Morawski i ich zarazem, że z walki tej odniosą pewne korzyści, choćby i te np., że gockie ballady przerwawszy ich letarg —

»...z niejednej wypoczętej głowy
Wymuszą kiedyś wreszcie jaki obraz nowy;
Już się bowiem zdawało, że świat wieszczów zniknął,
I co Homer otworzył — to Wolter zamykał.

Zestawiając oba listy co do ich wartości, każdy niewątpliwie zgodzi się, że list do klasyków z większym pisany był talentem zwłaszcza pod względem rzeczowym, bo kiedy w tamtym Morawski zaznacza tylko zboczenia skrajnych romantyków, nie dając żadnych konkretnych wskazówek, to tutaj mamy właściwie ocenę całej działalności klasyków w XIX w. Był on jakby rachunkiem sumienia dusz przejętych klasycyzmem, które widząc zmarnowany swój czas, papier i atrament, a nic przytem dobrego prócz czystości języka, zaprzestały kontynuować swój proceder poetycki, do czego ich zresztą i okoliczności, jak r. 1830 i wybuch powstania zniewoliły. Jedynie Koźmian i Osiński, który podobno umierał ze swoją Odą do Kopernika, z Laharphem pod pachą i z dwoma wierszami parodyi z Dziadów, nie zrazili się niepowodzeniami i utratą władzy na Parnasie, lecz dalej szlifowali rymy, choć zawsze ołowiane. Z listów zaś samych a raczej z rad i przestroóg w nich zawartych, zdaje się, że oprócz samego poety nikt więcej nie korzystał. Do wszystkich bowiem późniejszych jego poezyi dadzą się w całej rozciągłości własne słowa poety zastosować, że:

»Wysnute z nowych myśli pisał wiersze stare«.

Jan Klimczyk.

GRONO NAUCZYCIELI

przy końcu roku szkolnego.

---

1. **Leon Kulczyński**, dr. fil., c. k. radca rządu i dyrektor w VI r., kawaler orderu Fr. Józ., docent Uniw. Jagiell., członek Kom. Akademii Um. krak. do badań hist. literatury i oświaty w Polsce, członek c. k. komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych i członek Rady szkolnej okręgowej miejskiej.
2. **Jan Bielawski**, dr. med., rzecz. naucz. gimnastyki; gimn. IIb, IIIa+b, IVa+b, V, VIa+b, VIIa+b, VIIIa+a; 24 g. w tyg.
3. **Wojciech Cholewa**, rzecz. naucz., gosp. VIIIb; zawiadowca gab. arch.; j. łac. VIIIb; j. grec. VIIa+b; nadto kierował nauką jęz. grec. w IVb; 17 g. w tyg.
4. **Andrzej Gąsiorowski**, prof. w VII r., gosp. VIb; j. grec. VIa+b; j. łac. VIIIa; 15 g. w tyg.
5. **Ks. Mateusz Jeż**, prof. w VIII r., przydzielony do c. k. gimnazjum V. w Krakowie.
6. **Stanisław Kozłowski**, dr. fil., prof. w VIII r.; na urlopie.
7. **Wojciech Krajewski**, dr. fil., prof., zawiadowca bibl. naucz.; gosp. Ia; j. łac. Ia; j. grec. IIIb; j. pol. Ia; 14 g. w tyg.
8. **Jan Kukucz**, prof. w VIII r.; na urlopie.
9. **Henryk Maurer**, prof.; na urlopie.
10. **Ignacy Meyer**, prof. w VIII r., gosp. IIIa; j. łac. VIIb; nadto kierował nauką j. grec. w IIIa; 10 g. w tyg. (zmniejszona liczba godzin).
11. **Olszewski Bronisław**, prof. rysunków odręcznych, przydzielony z c. k. szkoły realnej w Krośnie do gimn. V w Krakowie, uczył w tutejszym zakładzie rysunków odręcznych w Ia+b; kaligr. Ib; 5 g. w tyg.

12. **Ks. Stanisław Rospond**, dr. teol., rzecz. naucz., przydzielony z V. gimn. w Krakowie, exhortator dla klas od V—VIII; rel. VIIIa+b, VIIa+b, VIa+b, IIIa+b; 16 g. w tyg.
13. **Jan Śnieżek**, prof. w VIII r., czł. Kom. fizyogr. Akad. Um. krak., zaw. gab. hist. nat. i zbioru sprawozdań szkolnych; hist. nat. VIa+b, V, IIa+b, Ia+b; 15 g. w tyg.
14. **Wilhelm Urbanicki**, rzecz. naucz., zawiad. bibl. uczniów (dział niem.); gosp. VIIa; j. niem. VIIIb, VIIa; nadto kierował nauką jęz. niem. w IIIb i IIb; 16 g. w tyg.
15. **Antoni Waśniowski**, prof. w VIII r., zaw. gabinetu fiz.; matematyka VIIIb, VIIa; fiz. VIIa+b, IIIb; nadto kierował nauką matem. w IIa; 16 g. w tyg.
16. **Józef Wiśniowski**, rzecz. naucz., zaw. bibl. uczniów (dział polski); j. pol. VIIIa+b, VIIa+b; nadto kierował nauką języka pol. w IVa; 15 g. w tyg.
17. **Jakób Zachemski**, prof.; j. grec. VIIIa+b; j. łac. VIIa; 15 g. w tyg.
18. **Adam Ziemiński**, prof.; zaw. zbioru map; historia VIIIa+b, VIIa+b; hist. i geogr. IVa; 16 g. w tyg.
19. **Władysław Żłobicki**, prof.; gosp. VIIIa; matem. VIIIa; fizyka VIIIa+b; 10 godz. w tyg. (zmniejszona liczba godzin).
20. **Ks. Franciszek Barda**, dr. teol., z. n., exhortator dla klas od I—IV; rel. V, IVa+b, IIa+b, Ia+b; 14 g. w tyg.
21. **Ignacy Brzostowski**, z. n. gosp. IVb; j. łac. IIa, język niem. VIa+b, IVb; 18 g. w tyg.
22. **Bronisław Daniec**, z. n., gosp. IIIb; j. łac. IVa, IIIa+b; 18 g. w tyg.
23. **Mieczysław Dąbrowski**, z. n.; rysunki IIa+b; 4 g. w tyg.
24. **Piotr Górecki**, z. n.; hist. i geogr. V, IVb, IIIa+b, IIb; 20 g. w tygodniu.
25. **Zygmunt Gwizdała**, z. n.; gymnast. IIa, Ia+b; 6 g. w tyg.
26. **Wincenty Janik**, z. n., mat. IVa+b, IIIa; 9 g. w tyg. (zmniejszona liczba godzin).
27. **Gustaw Koneczny**, z. n., matem. VIa+b, V, IIIb, IIb, Ia+b; 21 g. w tyg.
28. **Antoni Krawczyk**, z. n.; gosp. VIIb; matem. VIIb; fiz. IVa+b, IIIa; prop. VIIIa+b, VIIa+b; 19 g. w tyg.
29. **Wincenty Marszałek**, z. n., gosp. V; j. łac. V, IVb, j. grec. V; j. pol. Ib; 20 g. w tyg.

30. **Feliks Młynarski**, dr. fil., z. n., na urlopie.
31. **Bronisław Oświęcimski**, z. n.; gosp. IIb; j. łac. IIb; j. pol. IIa+b; geogr. i hist. Ib; 18 g. w tyg.
32. **Teofil Patočka**, z. n.; gosp. IVa; j. pol. IIIa; j. niem. IVa, IIIa, IIa, Ib; 20 g. w tyg.
33. **Ludwik Piotrowicz**, z. n., gosp. VIa; j. łac. VIa+b, j. pol. VIa+b; 18 g. w tyg.
34. **Zdzisław Pohlman**, z. n.; gosp. IIa; hist. i geogr. VIa+b, IIa, Ia; kaligr. Ia; 17 g. w tyg.
35. **Michał Pollak**, z. n.; gosp. Ib; j. łac. Ib; j. grec. IVa; j. pol. V, IVb, IIIb; 19 g. w tyg.
36. **Tadeusz Sokołowski**, z. n., na urlopie.
37. **Adam Wandasiewicz**, z. n., na urlopie.
38. **Edward Wazl**, z. n.; j. niem. VIIIa, VIIb, V, Ia; 17 godzin w tygodniu.
39. **Stanisław Zakrocki**, z. n.; na urlopie.
40. **Dr Ozyasz Thon**, rabin, rel. izraelicka w całym zakładzie; 12 g. w tyg.

Praktykanci:

41. **Chyc Franciszek**, mat. IIa; 3 g. w tyg.
42. **Kapałka Kazimierz**, j. niem. IIb; 4 g. w tyg.
43. **Klimczyk Jan**, j. pol. IVa; 3 g. w tyg.
44. **Pająk Kazimierz**, j. grec. IVb; 4 g. w tyg.
45. **Wacławik Jan**, j. niem. IIIb; 4 g. w tyg. w II półr. (w I półr. **Wróblewski Kazimierz**).
46. **Wilczyński Stanisław**, j. grec. IIIa; 5 g. w tyg.

Przedmioty nadobowiązkowe.

1. **Bohdan Łepki**, naucz. nadet., j. ruski względnie obowiązkowy; 6 g. w tyg.
2. **Rongier Paweł**, naucz. nadetat., j. francuski; 6 g. w tyg.
3. **Walewski Bolesław**, nauczyciel nadetat., śpiew; 4 godziny w tyg.
4. **Patočka Teofil**, j. w., stenografia; 2 g. w tyg.
5. **Dąbrowski Mieczysław**, j. w., rysunki; 6 g. w tyg.

6. **Górecki Piotr**, j. w., historia kraju rodz. IIIa+b, IVb; 3 g. w tyg.
  7. **Ziemski Adam**, j. w.; historia kraju rodzinnego. IVa, VIIa+b, 3 g. w tyg.
  8. **Pohlman Zdzisław**, j. w.; historia kraju rodz. VI+b; 2 godz. w tygodniu.
-

ROZKŁAD NAUK ¹⁾

KLASA I.

Religia. 2 godziny tygodniowo. Katechizm katolicki wraz z odnośnemi objaśnieniami liturgicznymi.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Na podstawie Ćwiczeń Steinera i Scheindlera: odmiana prawidłowa imion i czasowników; ważniejsze przyimki i spójniki; ćwiczenia w tłumaczeniu z polskiego na łaciński język i odwrotnie. Elementarne wiadomości stylistyczne. Ustne ćwiczenia po łacinie na podstawie materiału znanego i przerobionego. Na pamięć kilkadziesiąt przysłówi i przypowieści. Od listopada co dwa tygodnie zadanie szkolne ($\frac{1}{2}$ godz.).

Język polski. 3 godz. tyg. Elementarna nauka o zdaniu pojedynczem; elementarna nauka odmiany imienia i słowa; nadto poznawanie części mowy i przygodna nauka składni i interpunkcyi. Wyraziste czytanie ustępów prozaicznych i poetycznych; rozbiór, streszczanie ustępów i opowiadanie; na pamięć poleczone wiersze i piękniejsze ustępy prozaiczne. 9 zadań w półroczu (6 szkol. i 3 dom.).

Język niemiecki. 5 godz. tyg. Czytanie wszystkich ustępów z wypisów Petelena-Germana-Gayczaka na klasę I; rozmowa

---

¹⁾ Rozp. z 2/8 1909 L. 44.242 wydała c. k. Rada szk. kraj. Plan nauki dla gimnazyów galicyjskich, który wchodzi w praktykę na razie dla pierwszych pięciu klas od r. 1909/10, następnie za kolejną lat także w dalszych klasach. Nabyć go można w Ekonomacie c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

w niemieckim języku o rzeczach, w czytanyim ustępie zawartych; retrowersya. Gramatyka według tejże książki. Na pamięć słowa, zwroty i celniejsze ustępy. 4 zadania szkolne miesięcznie.

Historya. 2 godz. tyg. Najważniejsze podania, osobistości i zdarzenia z historyi ojczystej.

Geografia. 2 godz. tyg. Poglądowe zaznajomienie z zasadniczymi pojęciami geograficznymi. Dienne ruchy słońca ze względu na położenie domu i szkoły w różnych porach roku. Główne pojęcia o kształtach łąd i wód. Podział ludności pod względem pochodzenia i religii. Najważniejsze systemy górskie i rzeki, oraz państwa i posiadłości we wszystkich częściach świata. Ćwiczenia w czytaniu i rysowaniu map.

Matematyka. 3 godz. tyg. Przez cztery pierwsze tygodnie arytmetyka, następnie arytmetyka i geometrya naprzemian. Z arytmetyki: Liczby rzymskie. Cztery główne działania na liczbach całkowitych niemianowanych i mianowanych, całych i dziesiętnych. Miary metryczne i wagi. Kurs elementarny rachunków na ułamkach zwyczajnych. Z geometryi: Pojęcia zasadnicze o sześciianie i kuli. Ćwiczenia w używaniu cyrkla, linealu, trójkąta, kątomierza. Powierzchnia kwadratu, prostokąta, objętość sześciianu i prostopadłościannu jako zastosowanie układu metrycznego. Najprostsze utwory konkretne w przestrzeni i związek między nimi (równoległość, prostopadłość). Częste ćwiczenia domowe; zadań szkolnych w półroczu 3.

Historya naturalna. 2 godz. tyg. Przez pierwsze 6 miesięcy: Ssaki i ptaki. Od 1. marca: krajowe rośliny liliowate, amarylkowate i dwuliścienne prócz baldaszkowych, złożonych i kotkowych.

Rysunki ¹⁾. Rysunek płaski przedmiotów z otoczenia i geometryczny barwny.

---

¹⁾ Rozp. z 8/10 1909 L. 56.580 wprowadziła c. k. Rada szk. kraj. obowiązkową naukę rysunków w klasie I, w dalszych klasach aż do IV włącznie będzie wprowadzoną za kolejną lat. Uczniowie prywatni mogą na życzenie także składać egzamin z tego przedmiotu, w przeciwnym razie są uwolnieni.

KLASA II.

Religia. 2 godz. tyg., jak w kl. I, ciąg dalszy.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Nauka odmian nieprawidłowych z powtarzaniem materiału wziętego w kl. I. Uzupełnienie nauki o przyimkach i spójnikach. Ze składni: Acc. i Nom. c. inf., Gerundium i Gerundivum. Abl. abs. i Coniug. periphrastica. Ustne ćwiczenia jak w kl. I. Ćwiczenia piśmienne, 2 na miesiąc.

Język polski. 4 godz. tyg. Nauka o odmianie imienia; składnia rządu; nauka o przysłówkach i przyimkach. Czytanie wypisów — jak w kl. I. Deklamacja jak w kl. I. Dyktaty w miarę potrzeby. Wypracowania stylistyczne: 3 na miesiąc, na przemian domowe i szkolne.

Język niemiecki. 4 godz. tyg. Jak w kl. I. z wypisów Petelenza-Germana na kl. II. Reprodukcyja i rozmówki na podstawie ustępów podręcznika. Gramatyka według tej książki. Co tydzień zadanie, z tych na miesiąc jedno domowe.

Historja. 2 godz. tyg. Dzieje starożytne ze szczególniejszem uwzględnieniem elementu biograficznego i powieściowego.

Geografia. 2 godz. tyg. Szczegółowa geografia fizyczna i polityczna Azji i Afryki. Poziomy i pionowy układ Europy, szczegółowa geografia Europy południowej. Ćwiczenia w rysowaniu map.

Matematyka. 3 godz. tyg. Z arytmetyki: Powtórzenie i uzupełnienie nauki o najw. wspólnym dzielniku i najmn. wsp. wielokrotności. Systematyczna nauka o ułamkach zwyczajnych. Zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne i odwrotnie. Wnioskowanie. Rachunek procentu pojedynczego. Z geometryi: Pole kwadratu, prostokąta, sześcianu, prostopadłościanu, objętość sześcianu i prostopadłościanu. Symetria utworów przestrzennych i płaskich, konstrukcyja trójkątów. Czworoboki, wieloboki, koło, stożki, kula. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Historja naturalna. 2 godziny tyg. Przez pierwsze 6 miesięcy: Gady, plazy, ryby, członkonogie, robaki, mięczaki, szkarłupnie, jamochłony i pierwotniaki. Od 1 marca: Rośliny baldaszkowe, złożone, kotkowe, palmy, trawy, storczyki,

nagozalażkowe, rodniowce i plechowce; obce rośliny użytkowe.

Rysunki. Zasadnicze prawa perspektywy linii, kąta i płaszczyzny oraz ich zastosowanie w rys: kostki prostopadłościanu, ostrosłupa oraz ich kombinacyi, nadto przedmiotów z otoczenia na tych formach opartych: 1) pudełek, książek, flaszek, narzędzi gospodarskich; 2) stylizowane formy liścienne i architektoniczne w odlewie gips. 3) owoce i muszle; 4) malowanie i stylizowanie liści. Koło w perspektywie: walec, stożek i kula oraz przedmioty z otoczenia na tych formach oparte, 1) naczynia o łatwych kształtach, 2) przedmioty gospodarskie i t. p. Świeże liście, gałązki i kwiaty. Rysunek pamięciowy z przerobionego materiału i o dowolnym temacie. Przedmioty płaskie z otoczenia jak w kl. I. Rysowanie w grupach według uzdolnienia oraz indywidualnie.

KLASA III.

Religia. 2 godz. tyg. Półroczce I. Liturgika, półr. II. Historia biblijna Starego Zakonu.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Z gramatyki (3 godz. tyg.): Powtórzenie materiału z klasy II; składnia zgody i rządu, przyimki z odpowiednimi przykładami. Czytanie i tłómaczenie (3 godz. tyg.) z Korneliusza Neposa żywotów wybranych. 12 zadań szkol. na rok.

Język grecki. 5 godz. tyg. Odmiana prawidłowa imion i czasowników aż do słów na μ z wyjątkiem »verba liquida«, z odpowiednimi ćwiczeniami ustnymi i piśmiennymi. Od połowy listopada 1 zadanie szkolne na miesiąc.

Język polski. 3 godz. tyg. Czytanie wzorów według wypisów. Czytanie, objaśnianie i zdawanie sprawy — jak w kl. I. i II. Krótkie wiadomości o życiu i pismach celniejszych pisarzów, z których dzieł właśnie poznano wyjątki. Deklamacya — jak w klasie I. Nauka o odmianie czasownika; składnia w obrębie czasownika. Części mowy nieodmienne. Wypracowania stylistyczne: 6 na półroczce, 2 domowe, 4 szkolne.

Język niemiecki. 4 godz. tyg. Swobodniejsza reprodukcya ustępów z wypisów Petelenza-Germana na kl. III. Uwzględnianie synonimów. Uczenie się na pamięć. Z gramatyki nauka

o formach i składni rządu. Co 14 dni zadanie domowe i szkolne naprzemian.

Historya. 2 godz. tyg. Dzieje monarchii austriacko-węgierskiej w związku z historią powszechną. Dzieje Polski do r. 1492.

Geografia. 2 godz. tyg. Kraje Europy nie omówione w klasie II z wyłączeniem monarchii austriacko-węgierskiej. Ameryka, Australia. Szkicowanie map.

Matematyka. 3 godz. tyg. Z arytmetyki: Początki arytmetyki ogólnej. Wyrażanie prawideł rachowania słowami i literami. Liczby ujemne. Z geometrii: Przemiana i obliczanie powierzchni figur płaskich. Objętość graniastosłupów prostych i walców. Ostrosłup, stożek i kula. Ćwiczenia i zadania jak w klasie I.

Fizyka. 2 godz. tyg. Ciepło, magnetyzm, elektryczność, akustyka i optyka; przez cały rok krótkie wiadomości z kosmografii.

KLASA IV.

Religia. 2 godz. tyg. Historia Objawienia Nowego Zakonu.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Z gramatyki: Nauka o trybach i czasach, zdaniach; imperativus, infinitivus, nom. i accus. c. infinit., oratio obliqua, participia, supinum, gerundium, spójniki — w połączeniu z odpowiednimi ćwiczeniami ustnymi i piśmiennymi. Prozodya i metryka z czytaniem Owidyusza. Czytanie i tłómaczenie; Caes. Comm. De Bello Gall.: I, IV, V, VII. Zadania jak w kl. III.

Język grecki. 4 godz. tyg. Słowa na μ , niewzorowe. Składnia. Tłómaczenie z greckiego na polski język i odwrotnie. Zadania: 1 szkolne na miesiąc podług ćwiczeń Winkowskiego i Taborskiego.

Język polski. 3 godz. tyg. Czytanie wzorów według wypisów — jak w kl. III. Deklamacya — jak w kl. I. Nauka o zdaniach złożonych i okresach; etymologia i głosownia w zarysie, z uwzględnieniem historycznego rozwoju języka. Przygodna nauka o wierszu polskim. Wypracowania stylistyczne — jak w kl. III.

Język niemiecki. 4 godz. tyg. Jak w kl. III. z wypisów Petelenza-Germana-Gayczaka na kl. IV. Z gramatyki nauka o zdaniu i uzupełnienie składni rządu. Zadania jak w kl. III.

Historya. 2 godz. tyg. *Historya starożytna.* Wschód, Grecya i Rzym do wojen punickich.

Geografia. 2 godz. tyg. *Szczegółowa geografia monarchii austro-węg.* pod względem fizycznym i politycznym. Ćwiczenia w rysowaniu map. Z dziejów kraju rodzinnego (1 godz. w tyg.): *Dzieje Polski od r. 1492 do ostatnich czasów.*

Matematyka. 3 godz. tyg. Z arytmetyki: Układ dziesiętkowy liczb, cechy podzielności; działania liczbami algebraicznymi, wielomianami i ułamkami; równania I stopnia, pojęcie funkcyi, obrazy geometryczne funkcyi liniowych. Z geometryi: Utwory płaskie; prosta, ką, trójkąty, czworoboki, wieloboki, koło, zad. konstr.; proporcjonalność, mierzenie pól. Ćwiczenia i zadania jak w kl. I.

Fizyka. 3 godz. tyg. *Mechanika, ciecze, gazy, chemia w związku z mineralogią, uzupełnienie wiadomości o ruchu ciał niebieskich.*

KLASA V.

Religia. 2 godz. tyg. *Dogmatyka ogólna.*

Język łaciński. 6 godz. tyg. *Lektura (5 godz. tyg.):* Ovid. *Metam.* I, 1—4, 89—162, 253—415, II, 1—366, VI, 1—381, VIII, 183—259, 267—525, 611—720, X, 1—77, XI, 85—193, *Fast.* I, 27—62, 543—586, II, 83—118, 193—242, 687—710, IV, 393—620, VI, 1—98. *Trist.* I, 3, III, 9, 10, IV, 4, 10, *Ex. Pont.* I, 3. *Her.* I. 1. *Liv.* I, XXI, 1—42. *Caesar: Bell. Gal.* VII. 1 godz. ćwiczeń gram.-stylistycznych na podstawie lektury szkolnej. Co miesiąc zadanie szkolne.

Język grecki. 5 g. tyg. *Lektura (4 g. tyg.):* a) *Xen. Anab.* I, 1, 3, 4, 6, 7, 8; II 5; III 1. *Hom. Il.* I, II; b) *Xen. Comm* I 1, II, 1, 21—33. *Cyrop.* ustęp 1, 2, 7, 2. *Hom. Il.* I, III Co tydzień 1 godzina gramatyki. W roku zadań szkolnych 8.

Język polski. 3 godz. tyg. *Poznanie na podstawie wypisów najważniejszych gatunków poezyi i prozy. Wiadomości historyczno-literackie o czytanych pisarzach — jak w kl. III. Uzupełnianie nauki szkolnej czytaniem domowem. Deklamacya. Wypracowań stylistycznych 10 w roku, 4 domowe i 6 szkolnych.*

Język niemiecki. 4 g. tyg. *Czytanie z wypisów Ippoldta i Styli*

z odpowiedniemi objaśnieniami gramatycznymi, stylistycznymi i estetycznymi. Ćwiczenia w opowiadaniu i uczeniu się na pamięć celniejszych ustępów. Lektura prywatna: Odpowiednie ustępy z wypisów. W roku 14 zadań: 8 domowych i 6 szkolnych.

Historja i geografia. 4 godz. tyg. Dzieje starożytne, osobliwie Greków i Rzymian, do reform Grakchów. Z geografii: Fizyczno-polityczny opis Europy w szczególności: geografia Europy południowej, Francji, Belgii, Holandji i Anglii. Rzut oka na Australję i Amerykę.

Matematyka. 3 godz. tyg. Arytmetyka: rozszerzono naukę o różniczeniach, skończono potęgę i pierwiastki. Geometria: stereometria. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.

Historja naturalna. 3 godz. tyg. I półr.: Mineralogia; II półr.: Botanika.

KLASA VI.

Religia. 2 godz. tyg. Dogmatyka szczegółowa.

Język łaciński. 6 godz. tyg. Lektura (5 g. w tyg.): a i b) Sall. Bell. Jug.; Cic. In Cat. I; Verg. Ecl. I i IX; Georg. I. 1—42 i II. 136—176 i od 458—540; Aen. I, II. 1 g. tyg. ćwiczeń gramat.-stylistycznych. Zadania jak w kl. V.

Język grecki. 5 g. tyg. Lektura: a) Hom. II., III, VI, VII, IX, XVIII. Xen. Comm. ustępy. Herod. VII. b) Hom. III, VI, VII, IX, XXII, i Xenof. jak w a). Herod. VII. Zadania i gramatyka jak w kl. V.

Język polski. 3 g. tyg. Czytanie celniejszych dzieł literatury narodowej od połowy wieku XVI do końca wieku XVIII. — według wypisów. Uzupełnianie nauki szkolnej czytaniem domowem. Historia literatury (na podstawie czytanych wyjątków) od początku do końca wieku XVIII. Deklamacja — jak w klasie V. Zadań w roku 10, z tego 4 domowych.

Język niemiecki. 4 g. tyg. Czytanie z wypisów Ippoldta i Styli z odpowiedniemi objaśnieniami gramatycznymi, stylistycznymi i estetycznymi. Zadania jak w kl. V. Czytano w wydaniu Graesera: a i b, Wilhelm Tell, Hermann u. Dorothea.

Historja i geografia. 4 g. tyg. Historia rzymska od reform Grakchów i dzieje średniowieczne. Z dziejów kraju rodzinnego

(1 g. tyg. w II półr.): Geografia Polski, dzieje Polski do Łokietka.

Matematyka. 3 g. tyg. Z arytmetyki: Potęgi, pierwiastki i logarytmy; równania 2-go stopnia. Z geometrii: w I półr. stereometria; w II półr. trygonometria. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.

Historia naturalna. 2 g. tyg. Zoologia w połączeniu z zasadami anatomii i fizjologii ludzkiej.

KLASA VII.

Religia. 2 g. tyg. Etyka katolicka.

Język łaciński. 5 g. tyg. Lektura (4 g. tyg.): *a*) Cicero: Actonis II. In Verrem IV. Pro Archia, Tusc. I. rozdz. 30; Verg. Aen. II. VI. IX. (wyjątki) *b*) Cicero: In Verrem IV. Pro Archia i Laelius, Verg. Aen. VI, IX, 1 godzina ćwiczeń gramatyczno-stylistycznych. Zadania jak w klasie V.

Język grecki. 4 godz. tyg. Lektura (3 g. tyg.): *a* i *b*. Demosth Filip. I. Ol. I, O pokoju; Hom. Od. I, (1—89), V, VI, VII, XI, XVI; nadto w VIIa XXIV.

Język polski. 3 godz. tyg. Czytanie celniejszych dzieł literatury narodowej w dłuższych wyjątkach według wypisów lub w całości; w 1. półroczu do Mickiewicza (włącznie), w 2. półroczu do Słowackiego (włącznie). Uzupełnianie nauki szkolnej czytaniem domowym. Historia literatury (jak w kl. VI.) ciąg dalszy do Słowackiego (włącznie). Deklamacja jak w kl. V. Ćwiczenia ustne. Wypracowania stylistyczne jak w klasie VI.

Język niemiecki. 4 g. tyg. Czytanie z wypisów Ippoldta i Styli z odpowiednim objaśnieniem gramatycznym, stylistycznym i estetycznym. Ćwiczenia w opowiadaniu i uczeniu się na pamięć celniejszych ustępów. W roku 10 zadań: 6 dom., 4 szkol. Lektura: *a*) Jungfrau von Orleans, Maria Stuart, Hermann und Dorothea. *b*) Wallensteins Lager, Wallensteins Tod, Hermann und Dorothea.

Historia i geografia. 3 g. tyg. Historia nowożytna. Z dziejów kraju rodzinnego (1 g. tyg.): Dzieje Polski od Władysława Łokietka do Augusta II.

Matematyka. 3 g. tyg. Z arytmetyki: Równania kwadratowe,

i niektóre stopni wyższych, logarytmiczne i wykładnicze o jednej i kilku niewiadomych, równania nieoznaczone; szeregi; rachunek procentu składanego. Z geometryi: Trygonometrya wraz z zastosowaniem; geometrya analityczna w płaszczyźnie. Ćwiczenia i zadania jak w kl. V.

Fizyka. 3 g. tyg. Mechanika. Ciepło.

Logika. 2 g. tyg.

KLASA VIII.

Religia. 2 g. tyg. Historia kościelna.

Język łaciński. 5 g. tyg. *a)* Hor. Carm. I. 1, 3, 10, 14, 21, 22, 24, 26, 31, 34; II. 2, 3, 6, 10, 13, 14, 16, 17, 18; III. 1, 2, 5, 9, 13, 23, 30; IV. 3, 5, 7, Epod. 2, Sat. I. 1, 9. Epist. I. 10; Tac. Ann. I. 1—15; IV. 34 i 35; XIV. 51—56; XV. 38—45, 60—65. List Pliniusza do Trajana w sprawie chrześcian. Wyjątki bez przygotowania. *b)* Hor. Carm. I. 1, 3, 4, 6, 8, 14, 21, 22, 24, 31, 34, 37; II. 1, 2, 3, 6, 10, 14, 16, 18; III. 1, 2, 5, 9, 13, 18, 30; IV. 2, 3, 5, 7; Epod. 2, 7, 16; Sat. I. 1; Epist. I. 2. Tac. Ann. I. 1—15; IV. 1—9; XIV. 51—56; XV. 38—45 i 60—65. C. Plinii X. 96, 97; Co tydzień ćwiczenia gramat.-stylistyczne. Zadania jak w kl. V.

Język grecki. 5 g. tyg. *a)* i *b)* Platona Apologia Sokratesa, Kryton i koniec Fedona; Sofoklesa *a)* Król Edyp. *b)* Antyгона, Zadań rocznie 6, gramatyka jak w kl. V.

Język polski. 3 godz. tyg. Czytanie dalszego ciągu celniejszych dzieł literatury narodowej wieku XIX. w dłuższych wyjątkach według wypisów, niektórych w całości. Uzupełnianie nauki szkolnej czytaniem domowym. Historia literatury wieku XIX. — ciąg dalszy od Krasińskiego do najnowszych czasów. Deklamacya — jak w kl. V. Ćwiczenia ustne — jak w kl. VII. Wypracowania stylistyczne w 1. półroczu 5, przeważnie domowe, a w 2. półroczu 2 szkolne i 1 domowe.

Język niemiecki. 4 g. tyg. Czytanie z wypisów Ippoldta z odpowiednim objaśnieniem stylistycznym i estetycznym. Zdanie sprawy z przeczytanych ustępów. Lektura: *a)* Faust I., Iphigenie auf Tauris i utwory liryczno-refleksyjne Schillera i Goethego. *b)* Maria Stuart, Der Traum ein Leben, Ahnfrau i utwory liryczno-refleks. Schillera i Goethego. Zada-

nia w I półroczu 2 szkolne, 3 domowe; w II półr. 1 domowe, 2 szkolne.

Historia i geografia. 3 g. tyg. I półr.: Szczegółowa historia austriacko-węg. monarchii. II półr.: 2 godz. tyg. Szczegółowy opis monarchii austro-węg.; 1 g. tyg. powtarzanie historii starożytnej. Z dziejów kraju rodzinnego (1 g. tyg. w I półr.): Od Augusta II. do ostatnich czasów.

Matematyka. 2 g. tyg. Powtórzenie nauki matematyki; ćwiczenia w rozwiązywaniu zagadnień algebraicznych i geometrycznych. Zadania jak w kl. V.

Fizyka. W I półr. 3 g. tyg., w II półr. 4 g. tyg., (z tych jedna na powtórzenie całego materiału). Chemia. Magnetyzm; elektryczność; nauka o ruchu falowym, akustyka; optyka; kosmografia.

Psychologia. 2 g. tyg. Psychologia empiryczna.

NAUKA GIMNASTYKI OBOWIĄZKOWEJ

odbywała się po 2 godziny w tygodniu według przepisanych planów w r. 1904/5 w klasach wszystkich.

TEMATY POLSKIE.

KLASA V.

1. (dom.) Jak spędziłem ostatnie wakacje? (W formie listu). 2. (szk.) Przygody Odysseusza w kraju Cyklopów. (Na podstawie »Odyssei«). 3. (szk.) Myśliwstwo w dawnej Litwie. (Na podstawie »Pana Tadeusza«). 4. (dom.) Jakiemi drogami dostały się na Litwę w epoce Napoleona wieści polityczne? (Na podstawie »Pana Tadeusza«). 5. (szk.) Niobe. (Na podstawie »Przemian« Owidyusza). 6. (szk.) Historia Polski, zawarta w »koncercie Jankiela«. 7. (dom.) Wawel a Akropolis. 8. (szk.) Grażyna jako uosobienie miłości ojczyzny. 9. (szk.) »Litwo, ojczyzno moja, ty jesteś jak zdrowie, Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie, Kto cię stracił«. (Na podstawie »Latarnika« i »Srula z Lubartowa«). 10. (szk.) Główne przyczyny upadku Grecyi. 11. Wojna a burza.

KLASA VI.

1. (dom.) Znaczenie kolei żelaznej. 2. (szk.) Główne znamiona literatury polskiej do końca XV. w. 3. (szk.) Wewnętrzny ustroj polityczno społeczny Polski i tegoż ustroju groźne niebezpieczeństwa. 4. (dom.) Stanowisko Jana Kochanowskiego wobec humanizmu, reformacyi i walk politycznych w Polsce. 5. (szk.) Filozofia życiowa Kochanowskiego i jej wyraz w »Trenach«. 6. (dom.) Najpiękniejsza postać męska w trylogii Sienkiewicza. (Dowolny wybór i uzasadnienie). 7. (szk.) Uzasadnić słowa Mickiewicza: »Skarga spełnił ideał kaznodziei i patrioty«. 8. (dom.) Pasek jako typ szlachcica polskiego w XVII. w. 9. (szk.) Za-

sługi Konarskiego około rozwoju oświaty i naprawy Rzeczypospolitej. 10. (szk.) Cechy komedyi molierowskiej w dowolnie obranej komedyi Zabłockiego.

KLASA VI b.

1. (dom.) Woda i jej znaczenie dla cywilizacji. 2. (szk.) Jakich zmian w ustroju Rzeczypospolitej domaga się Modrzewski? 3. (dom.) Jakie wychowanie szlachcica-ziemianina uważa Mikołaj Rey w »Żywocie poczciwego człowieka« za najlepsze? 4. (szk.) Stanowisko Kochanowskiego wobec zatraty ducha rycerskiego w narodzie. 5. (szk.) Wpływ obcych literatur na literaturę Polską w XVI. w. 6. (dom.) Najpiękniejsza postać męska w trylogii Sienkiewicza. (Dowolny wybór i uzasadnienie). 7. (szk.) Choroby Rzeczypospolitej i przepowiednie jej upadku. (Na podstawie pism politycznych XVI. w. 8. (szk.) Porównanie myśli przewodniej »Lamentu« Starowolskiego i »Kazań sejmowych« Skargi. 9. (dom.) Pasek jako żołnierz. 10. (szk.) Wychowanie Mikołaja Doświadczyńskiego.

KLASA VII a.

1. (szk.) Tło obyczajowe w satyrach Krasickiego. 2. (dom.) Dwa światy w »Powrocie posła« Niemcewicza. 3. (szk.) Charakterystyczne cechy tragedii pseudo-klasycznej na podstawie »Barbary Radziwiłłówny« Felińskiego. 4. (dom.) Mickiewicz w latach wileńskich jako ideał młodzieńca polskiego. 5. (szk.) Problem poświęcenia się dla ojczyzny w dziełach Mickiewicza. 6. (dom.) Zakon krzyżacki w historii i poezji polskiej. 7. (szk.) Rosya i Rosyane w świetle dzieł Mickiewicza. 8. (szk.) Patryotyczny charakter poezji Mickiewiczowskiej. 9. (dom.) Wpływ Byrona na poezję polską. 10. (szk.) Kozak w poezji i powieści polskiej

KLASA VII b.

1. (szk.) Wpływ Francji na literaturę polską w epoce Stanisławowskiej. 2. (dom.) Stronnicwo patryotyczne w »Powrocie posła« Niemcewicza. 3. (szk.) Stanowisko Brodzińskiego w walce klasyków z romantykami. 4. (dom.) Hasła i ideały filareckie w świetle młodzieńczych wierszy Mickiewicza. 5. (szk.) Istota i historia sonetu w literaturze polskiej oraz arcydzieło jego

w »Sonetach krymskich« Mickiewicza. 6. (dom.) Zakon krzyżacki w historii i poezji polskiej. 7. (szk.) »Obiit Gustavus, natus est Conradus« — jako wyraz wewnętrznej przemiany poety. 8. (szk.) Tęsknota za ojczyzną jako źródło najpiękniejszych utworów Mickiewicza i Zaleskiego. 9. (dom.) Wpływ Byrona na poezję polską. 10. (szk.) Najpiękniejsze kreacje szlachcica polskiego w przeczytanych dotychczas arcydziełach polskich. (Podkomorzy, Sędzia, Miecznik oraz Cześnił).

KLASA VIII a.

1. (szk.) Za co powinniśmy kochać »Pana Tadeusza«. 2. (dom.) Rozwinać i uzasadnić myśl Szymonowicza: »Nie żył, po kim piękna pamięć nie została«. 3. (szk.) Przypadek sprawcą konfliktów tragicznych w »Balladynie« i »Lilli Wenedzie«. 4. (dom.) Śmierć Ellenai w »Anhellim« a »Śmierć Ellenai« Malczewskiego. (Poezya a malarstwo). 5. (szk.) »Idź i czyn!...« jako warunek odrodzenia i zmartwychwstania. 6. (szk.) »Przyjdź Królestwo Twoje« — w świetle dzieł Cieszkowskiego oraz Krasińskiego — albo: Polska przedmurzem chrześcijaństwa. (Do wyboru). 7. (dom.) Proroctwa w XVI. w. a poezya wieszczka w XIX. wieku. 8. (szk.) Uzasadnić prawdziwość słów Kochanowskiego: »I wdarłem się na skałę pięknej Kalliopy, Gdzie dotychczas nie było śladu polskiej stopy«. — albo — Znaczenie konstytucyi Trzeciego Maja i najważniejsze zasady ustawy majowej — albo — Obcowanie z przyrodą uszlachetnia człowieka, wpływa na jego zdrowie, rozum i charakter. (Do wyboru).

KLASA VIII b.

1. (szk.) Ukraina jako tło poematów polskich. 2. (dom.) Rozwinać i uzasadnić słowa Bogusławskiego: »Niemądry, kto wśród drogi Z przestrachu traci męstwo; Im sroższe ciernie, głogi, Tem miłsze jest zwycięstwo«. 3. (szk.) Gustaw-Konrad w »Dziadach« Mickiewicza a Kordyan Słowackiego. 4. (dom.) Śmierć Ellenai w »Anhellim« a »Śmierć Ellenai« Malczewskiego. (Poezya a malarstwo). Charakterystyka porównawcza. 5. (szk.) Idea miłości w dziełach Krasińskiego. 6. (szk.) Polska przodownicą ludów wedle dzieł Krasińskiego — albo — Liberum veto i jego następstwa. (Do wyboru). 7. (dom.) Proroctwa XVI. w. a poezya wie-

szcza w XIX. w. 8. (szk.) Polska przedhistoryczna w świetle najznakomitszych dzieł polskich — albo — Najważniejsze polityczno-społeczne choroby naszej ojczyzny, przeciw którym występowali pisarze złotego wieku — albo — Siły przyrody na usługach dzisiejszej ludzkości. (Do wyboru).

TEMATY NIEMIECKIE.

KLASA V.

1. (szk.) Lessing als Muster eines Schülers. 2. (dom.) Eine Erzählung über das Sprichwort: »Malt man den Teufel an die Wand, Gleich kommt er dahergerannt«. 3. (szk.) Die Nachkommen des Ödipus und ihr Ende. 4. (dom.) Damons Rückkehr nach Syrakus. (auf Grund des Gedichtes von Schiller: »Die Bürgerschaft«. 5. (szk.) Das griechische Theater. 6. (dom.) Iphigeniens Opferung und Rettung. 7. (szk.) Die Sage aus der Jugend Rudolfs von Habsburg. 8. (dom.) Andreas Hofers Tod. 9. (szk.) Die Sorge und der Mensch. (Nach Herders Gedicht). 10. (dom.) Theodor Körner als Vaterlandsverteidiger. 11. (szk.) Der Unterschied zwischen der dorischen und jonischen Säulenordnung. 12. (dom.) Der Taucher. (Eine Wiedergabe des Gedichtes in Prosa). 13. (dom.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 14. (dom.) Was werde ich während der Ferien machen?

KLASA VI a.

1. (dom.) Wie ich den Tag zubringe. 2. (szk.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 3. (dom.) Kenntnisse sind besser als Reichtum. 4. (szk.) Schuld und Strafe des Ritters in Schillers »Kampf mit dem Drachen«. 5. (dom.) Schilderung meines Geburtsortes. 6. (szk.) Parcivals Erlebnisse auf der Gralburg. 7. (dom.) Das Sprichwort: »Rom ist nicht an einem Tage erbaut worden« an Beispielen aus dem Leben und aus der Geschichte nachzuweisen. 8. (dom.) Bedeutung der Buchdruckerkunst für die Kultur. 9. (szk.) Inhalt und Grundgedanke des Uhlandschen Gedichtes: »Taillefer«. 10. (dom.) Tell und Stauffacher, die Bifreier der Schweiz. 11. (szk.) Gudruns Befreiung. 12. (dom.) Der

Gegensatz zwischen Vater und Sohn in Goethes »Hermann und Dorothea«. 13. (szk.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 14. (dom.) Uhland und seine Lieder.

KLASAVI b.

1. (dom.) Die ersten Herbsttage. 2. (szk.) Braun als Bote bei Reineke. 3. (dom.) Die deutschen Städte im Mittelalter. (Auf Grund der Schullektüre). 4. (szk.) Die Sage von Doktor Faustus. (Auf Grund der Schullektüre). 5. (dom.) Das moderne Verkehrswesen. 6. (szk.) Das Bild eines ehrlichen Mannes nach Ganghofer: »Das Geheimnis der Mischung«. 7. (dom.) Annehmlichkeiten und Vorteile des Reisens. 8. (dom.) Welchen Nutzen gewähren uns die Wälder? 9. (szk.) Die Teilung der Erde. (Inhaltsangabe). 10. (dom.) Ein Landschaftsbild. (Auf Grund eigener Anschauung). 11. (dom.) Gudruns Befreiung. 12. (szk.) Die Exposition in Goethes »Hermann und Dorothea«. 13. (dom.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen. 14. (szk.) Rolands Charakteristik. Auf Grund der Uhlandschen Balladen: »Klein Roland« und »Roland Schildträger«.

KLASA VII a.

1. (dom.) Die Treue als Grundmotiv des Nibelungenliedes. 2. (szk.) Das höfische Epos in Mittelalter. 3. (dom.) Gedankengang des Goetheschen Gedichtes: »Das Göttliche«. 4. (szk.) Goethe und der Herzog Karl August. (Auf Grund der gelesenen Lestücke: »Goethe in Weimar« und »Der Musenhof in Weimar«). 5. (dom.) Die Einsamkeit als Freundin und als Feindin. 6. (dom.) Die Kohle — das schwarze Gold. 7. (szk.) Die Parabel von den drei Ringen und deren Deutung. (Lessings »Natan der Weise«). 8. (dom.) Welche Ausbeute gewährt Goethes: »Hermann und Dorothea« dem Maler? 9. (szk.) Der Stein der Weisen. (Auf Grund der Schullektüre). 10. (dom.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen.

KLASA VII b.

1. (dom.) Warum reisen wir? 2. (szk.) Siegfrieds Heldentaten in der Jugend. 3. (dom.) »Weh dem, der zu der Wahrheit geht durch Schuld! Sie wird ihm nimmermehr erfreulich sein! (Das verschleierte Bild zu Sais). 4. (szk.) Die Entwicklung der

epischen Poesie im Mittelalter. 5. (dom.) Ein Bild aus »Wallensteins Lager«. 6. (dom.) Octavio Piccolomini Verhältnis zu Wallenstein. 7. (szk.) Das Übernatürliche in Bürgers »Lenore«. 8. (szk.) Der Schatzgräber. (Inhalt und Idee). 9. (szk.) Charakteristik der Aufklärungszeit. 10. (dom.) Eine Übersetzung aus dem Polnischen.

KLASA VIII a.

1. (dom.) »Tages Arbeit, abends Gäste, Saure Wochen, frohe Feste Sei dein künftig Zauberwort«. (Schatzgräber von Goethe). 2. (szk.) Die Grenzen der Malerei und der Poesie. 3. (dom.) Die Bestimmung der Glocke. (Im Anschluß an das Motto zu Schillers Gedicht). 4. (szk.) Die Vertragsszene im »Faust«. 5. (dom.) Wie verbrachte ich die diesjährigen Weihnachtsferien? 6. (dom.) Goethes literarische Wirksamkeit nach Schillers Tode. 7. (szk.) Die Verdienste der Romantiker. 8. (dom.) Iphigenie bei Euripides und bei Goethe.

KLASA VIII b.

1. (dom.) Schillers »Lied von der Glocke« — eine Spiegelung des menschlichen Lebens. 2. (szk.) Warum können wir mit Recht Schillers Gedicht: »Das eleusische Fest« eine Apologie der Kultur nennen? 3. (dom.) Einige charakteristische Züge der Psychologie des Kindes. (Auf Grund des gelesenen Lesestückes: »Appelschnut«). 4. (szk.) Charakteristik des Amias Paulet in Schillers »Maria Stuart«. 5. (dom.) Wer aus der Vergangenheit, in der Gegenwart, für die Zukunft lebt, der lebt. (Nach Goethes Gedicht: »Der Wanderer«). 6. (dom.) Die Sklaverei im Altertum, im Mittelalter und in der Neuzeit. 7. (szk.) Wagner als Dichter. 8. (szk.) Welche Rolle spielt im menschlichen Leben das Gedächtnis?

ZADANIA MATURYCZNE.

1. Zadanie lacińsko-polskie: a) dla abiturjentów kl. VIIIa i dla eksternistek, przydzielonych do tego oddziału: Cicero: De natura deorum II, 1. b) dla abiturjentów kl. VIIIb i dla ekster-

nistek, przydzielonych do tego oddziału: Cicero: Laelius de amicitia, cap. XXII, 82—86.

2. Zadanie grecko-polskie: dla wszystkich abiturjentów i eksternistek: Platon, Protagoras, rozdz. XV do wyrazu δέτα.

3. Zadanie polskie do wyboru: 1) Humanizm, pseudoklasycyzm, romantyzm i pozytywizm: cztery najwybitniejsze kierunki filozoficzno-literackie w Polsce. 2) Instytucja konfederacji i najważniejsze jej przejawy w Polsce. 3) Rozwinąć i uzasadnić wiersz Adama Asnyka, zaczynający się od słów: »Przeszłość nie wraca, jak żywe zjawisko...«

POMOC KOLEŻEŃSKA UCZNIÓW.

Zostało gotówki z r. 1909/10	291 K. 19 h.
Uczniowie prywatni złożyli	93 » 10 »
» publiczni przy wpisach i w ciągu roku	182 » 20 »
N. N. przez JWP. Radcę Dra Wyrobisza	500 » — »
Ks. Dr. Rospond za wypożyczone książki od uczniów	210 » 52 »
JWP. Mecenasa Dr. Ader	30 » — »
N. N.	75 » — »
Razem . . .	1382 K. 01 h.

Z tego wydano:

Na ubranie uczniom kl. IV ^a , V, VI ^b + ^a , VIII ^a	223 K. — h.
Siostrzom Felicjankom na obiady dla uczniów	50 » — »
Na życie, mieszkanie i leczenie uczniów kl. V, VII ^b i VIII ^a + ^b	235 » — »
Pożyczono do opłaty szkolnej uczniom z kl. V, VI ^a , VII ^b	74 » — »
Na orkiestrę za zgodą ofiarodawców pożyczono	200 » — »
Księgarni Krzyżanowskiego za książki	298 » 62 »
Pożyczono uczniom z kl. VII ^b	50 » — »
Za książki osobno	22 » — »
Razem . . .	1152 K. 62 h.

Pozostaje na rok 1911/12 (1382·01 — 1152·62) = 229·39 K.

Z biblioteki »Pomocy koleżeńskiej« korzystało 280 uczniów.
Liczba wypożyczonych książek szkolnych wynosiła 2095 Ogólna

ilość książek szkolnych, znajdujących się w bibliotece »Pomocy koleżeńskiej« wynosi 2458. Nowych książek zakupiono 154. Wyszło z użycia 100 książek.

Rachunek orkiestry gimnazyalnej.

Dochód:

Zostało gotówki z r. 1909/10	108 K. 93 h.
JWP. Mecenasa Dr Adera	20 » — »
N. N. N. N.	475 » — »
Uczniowie w ciągu roku złożyli: Ib 1·66 K., IIa 0·96 K., IIb 34·11 K., IIIa 12·38 K., IIIb 3·78 K., IVa 6·52 K., V 35·20 K., VIIa 12·00 K., VIIb 9·06 K.; różni 2 K	117 » 67 »
Z fund. Pom. Kol. za zgodą ofiarodawców pożycz.	200 » — »
Z fund. zabaw.	150 » — »
Razem . . .	1071 K. 60 h.

Wydano:

Na instrumenty i ich naprawy	291 » 60 »
» nuty	80 » — »
» naukę przez cały rok	700 » — »
Razem . . .	1071 K. 60 h.

Uczeń kl. VIIIa Ader Alfred ofiarował bębenek z pałeczkami.

NABYTEK TEGOROCZNY

DO KSIĘGOZBIORÓW I MUZEÓW.

A) Biblioteka nauczycielska:

Do bibliot. naucz. liczącej obecnie 8034 pozycji, zakupiono 80 dzieł w 97 tomach z różnych działów. Prenumerowano czasopism polskich i obcych 22.

Biblioteka otrzymywała w darze wydawnictwa Ak. Um. w Krakowie, Wydziału krajowego i Rady Szkolnej kraj.

B) Gabinet fizyczny:

- 1) Opornica do prawa Ohma. 2) Model dynam maszyny.
- 3) Projekcyjna lampa Nernsta. 4) Bateria akumulatorów. 5) Termometr rtęciowy. 6) Modele geometryczne. 7) Untenzylia.

C) Gabinet historii naturalnej:

- 1) Preparat rozwoju kureczenia. 2) Preparat rozwoju fasoli.
- 3) Tablice zoologiczne Teubera, Lendenfelda i Pfurtschellera.

D) Gabinet geograficzny:

Mapy: 1) Gaebler. Europa środkowa i południowa. 2) Hemmleb. Mapa do historii starożytnej. 3) Umlauf. Mapa do historii Austro-Węgier. 4 i 5) Bamberg. Półkule: wschodnia i zachodnia. — Atlasy: Gustawicz, Atlas geograficzny dla szkół średnich. — Obrazy historyczne: 1) Lehmann. Świątynia jerozolimska. 2, 3, 4) Langl. Pałac w Khorsabadzie. Termy Karakalli. Świątynie w Karnaku. — Obrazy geograficzne: Wünsche. Świat i życie: Wioska na polach na wyspach Admiralskich. Cieśnina Gibraltarska. Połów śledzi na wybrzeżu norweskim. Wybuch Etny.

Nadto przybył piękny dar numizmatyczny p. Bartynowskiego, obejmujący 256 pozycji (340 sztuk) monet polskich, wendyjskich, litewskich, ruskich, rosyjskich, 3 talary, 20 różnych medali oraz księgę z odbitkami tychże monet.

F) Gabinet rysunkowy:

Przedmiotów do rysowania ze zbioru M. Sroczyńskiego w Podgórzu sztuk 217.

CZYTELNIA

dla uczniów wyższego i niższego gimnazjum.

Biblioteka uczniów powiększyła się w ubiegłym roku o 34 dzieł polskich i 5 dzieł niemieckich, czyli razem o 39 dzieł. Książki wypożyczano co tydzień.

Z 380 uczniów wyższego gimnazjum pożyczało 196 uczniów książki polskie, a 103 książki niemieckie i wypożyczyło ogółem 900 książek polskich, a 468 niemieckich, czyli razem 1368 tomów. Największa liczba wypożyczonych książek polskich (260) przypada na kl. *VIb*, niemieckich (112) na kl. *VIb*, najmniejsza liczba polskich (120) na *VIIIa*, niemieckich (3) na *VIIIa*. W gimnazjum niższem wypożyczyło 196 uczniów 1000 dzieł; najwięcej książek (320) klasa *IIIa*, najmniej kl. *IIIb* (150).

Do biblioteki uczniów złożyli w darze: OO. Jezuici: Misye katolickie 1910/11.

Wynik egzaminu dojrzałości.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło uczniów publicznych	56
» prywatnych	2
externistów	3
externistek	9
Z uczniów publicznych otrzymało:	
Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem	19
» » jednomyślnie	21
» » większością głosów	14
Reprobowano na pół roku (z oddziału B)	1
» » rok	—
Odstąpił podczas egzaminu ustnego	1
Z uczniów prywatnych otrzymało:	
Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem	1
» » jednomyślnie	1
Z externistów:	
Świadectwo dojrzałości jednomyślnie	2
» » większością głosów	1
Z eksternistek:	
Świadectwo dojrzałości jednomyślnie	2
» » większością głosów	1
Reprobowano na rok	3
» » czas nieograniczony	3

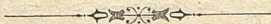
Z 60 abiturjentów, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości, udaje się:

Na teologię	15
» prawo	17
» medycynę	9

» filozofię human.	5
» « przyrod.	3
» politechnikę	5
» akademię konsularną	1
» akademię handlową	2
» agronomię	1
do zakonu wstępuje	1
do wojska	1

Z 3 abiturjentek, udaje się:

Na filozofię human.	
» » przyrod.	2

STATYSTYKA UCZNIÓW.

Uwaga: Liczby mniejsze po prawej stronie w górze oznaczają uczniów prywatnych.

	K L A S A												Razem				
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.			VII.		VIII.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b	a	b
I. Liczba uczniów.																	
Przy końcu roku szk. 1910	49	44	32	34	23	41	41	42	42	48	42	36	42	40	36	43	36
Na pocz. r. szk. 1911 publ. i prywatn. . .	58	54	45	43	—	49	37	39	39	47	53	44	49	44	49	35	34
W ciągu roku wstąpiło	3	1	2	2	—	—	2	3	3	1	—	5	3	3	5	—	—
Razem przyjęto ucz. publ. i prywatn. . .	56	55	47	45	—	49	39	42	50	51	—	52	55	47	54	36	34
Miedzy nimi:																	
I. Obcych: a) z promocyą																	
b) po przerwie	50	50	10	7	—	9	4	6	5	10	—	7	12	6	7	4	2
c) repitentów	—	—	—	1	—	3	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
II Naszych: a) z promocyą																	
b) po przerwie	—	—	29	33	—	34	32	33	38	34	—	45	39	34	40	32	32
c) repitentów	1	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
W ciągu roku wstąpiło	5	4	6	4	—	3	3	1	3	3	—	—	2	4	5	—	—
7	8	6	4	—	3	3	2	2	3	4	—	1	4	5	8	1	68
Liczba uczn. z końcem r. 1911	49	47	41	41	—	46	36	40	41	47	—	51	51	42	46	33	33
Miedzy tymi było:																	
a) publicznych	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32
b) prywatnych	2	2	2	—	—	3	1	2	—	—	—	—	4	2	3	2	1
2. Według miejsca urodz.																	
I. Monarchia austro-węg.																	
1. Miasto Kraków																	
2. W. Ks. Krakowskie	25	23	20	21	—	17	22	13	20	13	—	19	15	24	9	7	14
3. Galicya	7	6	7	4	—	7	3	5	2	5	—	10	5	4	4	2	6
4. Bukowina	13	10	10	12	—	14	8	16	16	27	—	19	23	12	26	19	11
5. Austria Dolna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Czechy	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Bośnia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Węgry	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Morawy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Śląsk austriacki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Ces. niemieckie.																	
W. Ks. Poznańskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Śląsk pruski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prusy Zachodnie	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1

III. Ces. rosyjskie.

1. Król. Polskie	2	3	2	4	—	3	2	4	2	—	—	—	4	1	1	2	—
2. Litwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Ukraina	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4. Syberya	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32

3. Według języka ojczyst. było:

Mówiących po polsku	46	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32
po niemiecku	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32

4. Według wyzn. rel. było:

Wyznania rzym.-katolick.	36	30	30	28	—	35	18	29	24	40	—	42	36	29	39	21	25
greccko-katolick.	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
ewangelickiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
mołdżoszewego	10	15	8	13	—	8	17	8	17	6	—	9	11	11	4	10	6
Razem	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32

5. Wiek uczniów.

Lat 11 miało	31	25	9	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 12 »	6	16	11	14	—	3	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 13 »	7	2	11	13	—	16	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 14 »	2	—	5	3	—	17	4	20	7	10	—	—	—	—	—	—	—
» 15 »	1	—	2	3	—	4	6	14	9	14	—	19	12	8	3	—	—
» 16 »	1	—	1	—	—	2	1	5	3	14	—	14	12	13	10	—	—
» 17 »	—	—	—	—	—	1	—	3	3	14	—	12	12	10	11	—	—
» 18 »	—	—	—	—	—	—	—	3	1	5	—	2	4	5	12	7	—
» 19 »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	2	4	3	2	9	—
» 20 »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	2	4	2	4	—
» 21 »	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1	1	2	1	—
» 22 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 23 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 24 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» 25 »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32

6. Według miejsca pobytu było:

a) miejscowych	33	26	26	27	—	26	26	14	30	26	—	33	28	27	19	13	22
b) zamiejscowych	14	19	13	14	—	17	9	24	11	20	—	18	19	13	24	18	10
Razem	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43	31	32

K L A S A

	K L A S A												Razem				
	I.		II.		III.		IV.		V.		VI.			VII.		VIII.	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b	a	b
7. Klasyfikacja.																	
a) Z końcem r. szk. 1911:																	
Uchłubnie uzdolnionych	5	7	10	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Uzdolnionych na ogół	28	34	24	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nieuzdolnionych	8	2	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Do egz. poprawcz. przeliczeni	6	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Do egz. uzupełn. przeliczeni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nadzwyyczajnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Razem	47	45	39	41	—	43	35	38	41	46	—	51	47	40	43		
b) Odnosnie do r. szk. 1910:																	
Do egz. popr. przypuszcz.	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Egzaminu poprawczy złożyło	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Egzaminu popr. nie złożyło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Egzaminu uzupełniającego złożyło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Egzaminu uzupełn. nie złożyło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
c) Ostateczny wynik klasyfikacji za r. 1910:																	
Uchłubnie uzdolnionych	8	3	8	9	1	11	6	10	6	11	6	9	8	10	5		
Uzdolnionych	22	32	19	16	5	16	26	23	23	34	29	27	32	21	25		
Uzdolnionych na ogół	3	1	2	1	4	3	5	1	—	—	—	—	—	—	—		
Nieuzdolnionych	16	8	3	7	13	11	4	8	—	3	6	—	1	8	6		
Nieczęszaminowanych	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nadzwyyczajnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Razem	49	44	32	34	23	41	41	42	—	48	42	36	42	40	36		
8. Opłata szkolna.																	
a) Płacono całe szkolne:																	
w I. półroczu	16	16	10	14	—	15	11	7	12	19	—	3	20	11	14		
w II. półroczu	13	8	6	18	—	13	8	5	13	7	—	14	15	9	16		
b) Od całego szk. było uwoln.:																	
w I. półroczu	80	86	32	29	—	32	25	31	35	29	—	44	31	31	35		
w II. półroczu	34	39	34	23	—	31	28	33	29	41	—	38	35	32	34		
c) Opłata szkolna wynosiła:																	
w I. półroczu K.	640	640	400	560	—	600	440	280	480	760	—	120	800	440	560		
w II. półroczu K.	520	320	240	720	—	520	320	200	520	280	—	560	600	360	640		
Razem K.	1160	960	640	1280	—	1120	760	480	1000	1040	—	680	1400	800	1200		
d) Taksi wstępn. wynoszą K.	210	214	20	42	—	50	40	16	80	50	40	29	40	29	40		
e) Daksi na zbiory nauk. K.	112	110	94	90	—	98	78	84	100	102	—	104	110	94	108		
f) Za duplikaty K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Razem K.	322	324	20	136	—	148	40	94	80	117	60	123	40	123	40		

9. Przedmioty nadobowiązk.

a) Dzieje kraju rodz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Rysunki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Spiew	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Język francuski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
e) Sienografia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f) Język ruski (wzgl. obow.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Stypendya.																
Pobierało styp. z fundacyi:																
a) Petryczyzna 300 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Rysunki 250 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Czerkiewskiego 400 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Ks. Borcia 200 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
e) Hr. ord. Mieroszewskiego 400 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f) Błaszkiewicza 220 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
g) Był. uczn. grmn. św. Anny 105 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
h) Głowińskiego 315 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i) im. Mickiewicza 150 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
k) Rady Pow. w Wadowicach 100 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
l) Szczepanowskiego 260 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogólna liczba stypend.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kwota stypend. wynosi	5548	22	K.													

11. Jednorazowe zapomogi.

a) Wsparcie laudem fund. 70140 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Wzd. Rady pow. w Białej 30 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
c) Dąbkowskiego 60 i 10 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Świdarskiego 906 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
e) Himonowskiego 45 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f) Orłowskiego 100 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
g) Karczyńskiego 45 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
h) Raciborskiego 40 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
i) Taniażkiewicza 20 K.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogólna liczba zapomóg 14	3	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kwota zapomóg wynosi	869	06	K.													

KRONIKA ZAKŁADU.

Rok szkolny 1910/11 rozpoczęto uroczystym nabożeństwem
3. września 1910.

W składzie nauczycieli zaszły w ciągu feryi i wśród roku
szkolnego następujące zmiany:

Posady nauczycielskie w tutejszym zakładzie otrzymali:

Prof. Michał Bogucki z c. k. gimn. IV. w Krakowie z dniem
1. wrześ. 1911 posadę filologiczną, rozp. z 31/I 1911 L. 44/pr.

Prof. Henryk Maurer z c. k. gimnazjum w Jarosławiu z dniem
1. grudnia 1910 posadę nauczyciela języka polskiego, rozp.
z 30/XI 1910 L. 68.176.

Rzecz. naucz. Józef Wiśniowski, przydzielony do tutejszego gim-
nazjum z c. k. szkoły realnej w Jarosławiu, posadę naucz.
języka polskiego, rozp. z 22/VI 1910 L. 28.637.

Prof. Jan Kukucz, z c. k. gimnazjum II. w Rzeszowie posadę
naucz. języka niemieckiego, rozp. z 25/VI 1910 L. 28.124.

Rzecz. naucz. Wilhelm Urbanicki, przydzielony do tutejszego
gimnazjum z c. k. gimnazjum z jęz. wykł. pol. w Kolo-
myi, posadę naucz. jęz. niemieckiego, z dniem 1. lutego 1911,
rozp. z 31/I 1911 L. 587/pr.

Prof. Juliusz Ippoldt, przydzielony z tutejszego zakładu do Aka-
demii handlowej w Krakowie, otrzymał tamże posadę,
rozp. z 24/X 1910 L. 64.233

Prof. Dr. Kazimierz Nitsch, zamianowany nadzwyczajnym pro-
fesorem w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim, uwolniony
został rozp. z 24/IX 1910 L. 57.262 od obowiązków naucz.
w tutejszym zakładzie.

- Prof. Ignacy Stein otrzymał posadę naucz. jęz. pol. w c. k. gimn. św. Jacka w Krakowie rozp. z 22/VI 1910 L. 28.637.
- Prof. Franciszek Seidler przeszedł z końcem marca 1911 w stały stan spoczynku, rozp. z 16/III 1911 L. 4.760. Chociaż tylko kilka lat ostatnich swojej działalności nauczycielskiej spędził w tutejszem gimnazyum, jednak już prawością czystego charakteru i szczerą, pełną poświęcenia pracą zjednał sobie głęboki szacunek kolegów i serdeczną miłość uczniów.

Posady rzeczywistych naucz. otrzymali tutejsi zastępcy nauczycieli:

P. Stanisław Skimina w c. k. gimnazyum w Bochni, rozp. z 30/VI 1910 L. 25.464 i

P. Józef Żak, w filii c. k. gimnazyum w Stryju, rozp. z 16/VII 1910 L. 37.801.

Przeniesieni następujący zastępcy naucz. z tut. zakładu:

P. Jan Kalafarski, do c. k. gimnazyum w Bochni, rozp. z 6/II 1911 L. 1.917.

P. Edmund Kowarz do c. k. gimn. św. Jacka w Krakowie, rozp. z 12/VII 1910 L. 33.031.

P. Józef Majka, do c. k. III. gimn. w Krakowie, rozp. 2/VIII 1910 L. 44.808.

P. Stanisław Rymar, do c. k. II. gimn. w Tarnowie, rozp. z 12/VII 1910 L. 33.031.

P. Albin Wojtasiewicz, do c. k. I. gimn. w Tarnowie, rozp. z 31/I 1911 L. 1.023.

P. Ludwik Zengteller, do c. k. gimn. w Bochni, rozp. z 12/VII 1910 L. 33.031.

Przeniesieni do tutejszego zakładu następujący zastępcy nauczycieli:

P. Ignacy Brzostowski z I. gimn. w Tarnopolu, rozp. z 30/VIII 1910 L. 49.793.

P. Jan Kalafarski z c. k. gimn. w Bochni, rozp. z 12/VII 1910 L. 33.031.

P. Gustaw Koneczny z c. k. gimn. w Mielcu, rozp. z 5/X 1910 L. 56. 622.

P. Antoni Krawczyk z c. k. gimn. w Sanoku, rozp. z 12/VII 1910 L. 32:800

P. Michał Pollak z c. k. gymn. V. w Krakowie, rozp. z 13/II 1911 L. 78.065 ex 1910.

Zamianowani zastępcami naucz. w tutejszym zakładzie:

P. Teofil Patočka, rozp. z 14/IX 1910 L. 42.081.

P. Bronisław Daniec rozp. z 6/II 1911 L. 1.917.

P. Bronisław Oświęcimski.

Urlopy otrzymali:

Prof. Dr. Wojciech Krajewski na pierwsze półrocze 1910/11 dla studyów do Berlina za stypendyum c. k. Akademii Umiejętności, rozp. z 14/VII 1910 L. 38.158.

P. Stanisław Zakrocki, celem objęcia obowiązków nauczycielskich w pryw. pol. gimnazyum realnem T. S. L. w Orłowej, rozp. z dnia 14/VII 1910 L. 36.623 na rok szk. 1910/11, a rozp. z 1/IV 1911 L. 5.221 na r. 1911/12.

Prof. Henryk Maurer, celem objęcia obowiązków nauczycielskich w pryw. pol. gimnazyum i seminaryum T. S. L. w Białej w roku szk. 1910/11, rozp. z 30/XI 1910 L. 68.176.

P. Ludwik Piotrowicz, celem odbycia służby wojskowej od 1. października 1910 do 12. grudnia 1910 a następnie z powodu choroby do końca I. półrocza rozp. z 5/I L. 77.224.

Dla choroby otrzymali urlopy:

P. Jan Kalafarski na I półr. 1910/11, rozp. z 15/VII 1910 L. 40.014.

Prof. Dr. Stanisław Kozłowski na II półr. 1910/11, rozp. z 3/II 1911 L. 1.692.

Prof. Jan Kukucz na I półr. 1910/11, rozp. z 9/IX 1910 L. 53.804, na II półr. 1910/11, rozp. z 20/I 1911 L. 331.

P. Dr. Feliks Młynarski na II półr. 1910/11, rozp. z 31/I 1911 L. 1.333 i 1/VI 1911 L. 7.469.

P. Tadeusz Sokołowski na II półr. 1910/11, rozp. z 31/I 1911 L. 1.333.

P. Adam Wandasiewicz od 10/IV 1911 do końca roku szk. 1910/11 i na I półr. 1911/12 rozp. z 27/III 1911 L. 5.528.

Rozp. z 4/VIII 1910 L. 43.522 i 8/I 1911 L. 80.287 uwolniła c. k. Rada szkol. kraj. dyrektora zakładu Dr. Leona Kulczyńskiego od czynności kancelaryjnych i administracyjnych w r. szk. 1910/11 dla pracy naukowej i poruczyła te czynności prof. Ignacemu Meyerowi, zniżając temuż liczbę godzin nauki do 10.

Zmniejszenie ilości godzin nauki otrzymali nadto:

P. Wincenty Janik na II półr. 1910/11 do połowy, rozp. z 24/XII 1910 L. 78.101.

Prof. Władysław Złobicki na r. 1910/11 celem objęcia kierownictwa w pryw. semin. naucz. żeńskim im. Preisendanza do 8 wzgl. 10 godzin, rozp. z 5/X 1910 L. 56.622.

Dodatki pięcioletnie do płacy otrzymali:

- I. ks. Dr. Stanisław Rospond od 1/VI 1910 począwszy rozp. z 31/V 1911 L. 7.064; II. Dr Jan Bielawski od 1/IX 1910 rozp. z 15/IX 1910 L. 50.674; III. prof Dr. Stanisław Kozłowski rozp. z 15/IX 1910 L. 50.671.

W kursie praktycznym dla przygotowania się do zawodu nauczycielskiego brali udział na mocy rozp. z 14/VII 1910 L. 38.944 od początku roku pp. Franciszek Chyc, Kazimierz Kapalka, Jan Klimeczyk, Kazimierz Pająk, Stanisław Wilczyński i Kazimierz Wróblewski. W miejsce p. Kazimierza Wróblewskiego, który 1/II 1911 zamianowany został zastępcą naucz. w I. szkole realnej w Krakowie, przyjęto na mocy rozp. z 12/II 1911 L. 2.348 p. Jana Waclawika.

Za spokój duszy ś. p. Najj. Ces. Elżbiety odbyło się nabożeństwo żałobne w dniu 9. września 1910.

Egzamin dojrzałości abiturjentów i kobiet w terminie jesiennym 1910 odbył się w dniach od 19. do 22. września 1910 pod przewodnictwem dyrektora c. k. gimnazjum w Podgórzu JWP. Ignacego Kranza.

W dniu Imienin Najj. Pana 4. października 1910 odbyło się uroczyste nabożeństwo, nabożeństwa zaś żałobne odbyły się 19. listopada 1910 w dniu Imienin ś. p. Najj. Cesarzowej Elżbiety, a 28. czerwca 1911 za spokój duszy ś. p. Najj. Cesarza Ferdynanda.

Wieczorek ku czci Trzech wieszczów odbył się dn. 17. grudnia 1910, zaś ku uczczeniu rocznicy Trzeciego Maja 2 maja 1911.

Egzamin dojrzałości w terminie zimowym odbył się w dniach 28. 29. i 30. stycznia 1911 pod przewodnictwem dyrektora zakładu.

Egzamin dojrzałości w terminie letnim 1911 odbywał się w dniach od 1. do 13. czerwca 1911; przewodniczyli do 7. czerwca

dyrektor gimn. podgórskiego JWP. Ignacy Kranz, od 8. czerwca dyrektor V. gimn. w Krakowie JWP. Józef Winkowski.

W roku szk. 1910/11 umarł w maju 1911 emer. prof. tutejszego gimnazjum Leopold Świerz. Przeniesiony z gimnazjum w Brzeżanach w r. 1872, pełnił tu obowiązki nauczycielskie do r. 1891. W tymże roku przeszedł w dobrze zasłużony stan spoczynku.

Dnia 24. listopada 1910 umarł uczeń kl. VIIIb Albin Wiłkacz, uczeń bardzo pilny i zacny, wzorowy młodzieniec. R. i p.

W bieżącym roku szkolnym złożył znany archeolog JWP Władysław Bartynowski nader cenny dar, dając tem samem podstawę do utworzenia gabinetu numizmatycznego.

Obejmuje on 256 pozycyi (sztuk 340) monet polskich, wendyjskich, litewskich, ruskich, kurlandzkich, rosyjskich, 3 talary (polskie i rosyjskie), nadto 20 różnych medali (od XVI—XIX w.).

Do daru tego jest dołączona księga, obejmująca odbitki wszystkich tych monet, oraz osobne odbitki 32 talarów polskich. Uzupełnia go nadto cenna i rzadka monografia Rastawieckiego »Monety dawnej Polski«.

Za hojny ten dar poczuwa się dyrektora zakładu do obowiązku złożyć ofiarodawcy w tem miejscu w imieniu zakładu serdeczne podziękowanie.

Ważniejsze rozporządzenia.

Rozporządzeniem z dnia 6. lutego 1911 L. 1.469 orzekła c. k. Rada szkolna krajowa, że uczniowie klasy ósmej, którzy otrzymują z końcem drugiego półroczia w zachowaniu notę gorszą niż dobrą, tracą uwolnienie od opłaty szkolnej, muszą zatem po myśli § 26 a lin. 1 i 2 rozporz. Min. W. i O. z dnia 29. lutego 1908 L. 10.051 uiścić takse za egzamin dojrzałości w wysokości 20 K.

Rozporządzeniem z dnia 7. kwietnia 1911 L. 6.520 oznajmiła c. k. Rada szkolna krajowa, że pan Minister Wyznał

i Oświaty rozporządził reskryptem z dnia 30. marca 1911 L. 8661 w sprawie feryi głównych i świątecznych co następuje: 1) Główne ferye tegoroczne mają trwać we wszystkich galicyjskich szkołach średnich od 1. lipca do 31. sierpnia 1911. 2) Pierwsze półrocze 1911/12 ma się zakończyć w dniu 31. stycznia 1912, który będzie dniem wolnym od nauki, a II. półrocze tego roku szkolnego rozpocznie się dnia 1. lutego 1912, w którym jednak nauka nie będzie się odbywała. 3) Ferye Świąt Bożego Narodzenia mają trwać w Galicyi zachodniej od 22. grudnia 1911 do 7. stycznia 1912 włącznie a ferye świąt Wielkanocnych od wtorku Wielkiego tygodnia włącznie do środy po niedzieli Wielkanocnej. W końcu zauważył pan Minister, że powyższy rozkład feryi głównych i świątecznych zamierza na przyszłość stale wprowadzić.

Sprawa fizycznego rozwoju młodzieży.

Uczniowie wszyscy pobierali naukę gimnastyki po 2 godziny tygodniowo.

Na ślizgawkę uczęszczali uczniowie częścią do parku krakowskiego, częścią do »Sokoła« albo na staw wojskowy na Błoniach. Kąpieli używali w stawie parku krakowskiego i w Wiśle.

Pp. gospodarze klas i inni nauczyciele zabierali młodzież na dalsze wycieczki, jak na Wolę Justowską, Kopiec Kościuszki, Bielany, do Tyńca, Krzeszowic, na Babią Górę i t. d.

Do parku dra Jordana uczęszcza młodzież od początku maja do jesieni, biorąc udział w zabawach 3 razy w tygodniu. Zgłosiło się do zabaw uczniów 314.

Część uczniów brała udział w warsztatach, urządzonych przez ś. p. dra Jordana.

Wprowadzona w r. b. nauka strzelania odbywała się raz w tygodniu od marca do końca maja.

Nadto zabawiała się młodzież szkolna na dziedzińcu w gry: Turul i Lawn tennis.

WYKAZ KSIĄŻEK, KTÓRE W ROKU SZKOLNYM 1911/12 UŻYWANE BĘDĄ^{*)}.

Klasa	Religia	Język łaciński	Język grecki
I	Wielki Katechizm religii katolickiej (dla szkół średnich diecezji krakowskiej). Kraków 1903. Opr. 60 h.	Samolewicz: Zwieżła gramatyka języka łacińskiego. Lwów 1907. Wydanie 6. Opr. 1 K. Steiner i Scheindler: Ćwicz. łacińskie dla I kl. Wyd. 5. Lwów 1907. Opr. 1 K. 50 h.	—
II	Jak w kl. I.	Gramatyka jak w kl. I. Steiner i Scheindler: Ćwicz. łacińskie dla II kl. Opr. p. Frączkiewicza i Próchnickiego. Wyd. 5. Lwów 1908. Opr. 1'80 K.	—
III	Ks. Szydelski: Dzieje biblijne starego zakonu. Lwów 1908. Opr. 1 K. Ks. Jougan: Liturgika. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. 1 K. 40 h.	Samolewicz - Sołtysik: Gram. jęz. łac. Część II. Wyd. 5—9. Lwów 1909. Opr. 2 K. 40 h. Próchnicki: Ćwicz. dla III kl. Wyd. 2—4. Lwów 1903. Opr. 1 K. 60 h. Cornelius N.: w. Klaka.	Ćwikliński, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 3. Lwów 1902. Opr. 3 K. 40 h. Taborski-Winkowski-Passowicz: Ćwiczenia greckie. Lwów 1910. Wydanie 3. Opr. 3 K.
IV	Ks. Dąbrowski: Historia biblijna nowego zakonu. Wyd. 1—3. Opr. 1'80 K.	Gram. jak w kl. III. Próchnicki: Ćwicz. dla kl. IV. Wyd. 4. Lwów 1909. Opr. 2 K. Caesar: Comm. de bello gall. W. Bednarskiego.	Gram. jak w kl. III. Taborski-Passowicz-Winkowski. Ćwicz. Wydanie 3. Lwów 1910. Opr. 3 K.
V	Ks. Jeż: Nauka wiary. Część I. Kraków 1899. Opr. 2 K.	Gram. jak w kl. III. Wyd. 5—7. Livius: Wydanie Zingerlego-Majchrowicza. Ovid.: Wydanie Skupniewicza	Gram. jak w kl. III. Fiderer: Chrest. z pism. Xenofonta: Wydan. 1—4. Lwów 1909. Opr. 2 K. 40 h. Hom. Iliada Część I. Wydanie: Scheindler-Sołtysik.
VI	Ks. Jougan: Nauka prawd wiary szczegółowa. Lwów 1908. Wyd. 2. Opr. 1'80 K.	Gram. jak w kl. V. Sallust. Bellum Jugur. Wyd. Linker-Sołtysik. Vergilius: W. Eichler-Rzepiński. Cicero: Or. in Cat. Wyd. Linker-Sołtysik.	Gram. jak w kl. III. Fiderer jak w kl. V. Hom. Iliada, Część I i II. Wyd.: Scheindler-Sołtysik. Herodot, wydanie Terlikowskiego. Plutarch: Biografia Katońa. Wyd. W. Krajewski 1911. 1 K 50 h.
VII	Ks. Szczeklik: Etyka katolicka. Wyd. 4. Tarnów 1908. Opr. 2 K.	Gram. jak w kl. V. Cicero: Pro Archia. Wydanie Bednarskiego 1905. De imperio G. Pompei. Wyd. Kornitzera i Sołtysika. Laelius: Wyd. Kornitzera i Sołtysika. Vergilius: Eichleri Rzepiński 1894. Wybór pism elegików rzymskich. Wyd. ks. Karchut 1911. Plinius: Epistulae. Wydanie Kukula 1909.	Gram. jak w kl. III. Hom. Odyssea, wydanie Jeżenickiego Demostenes: Wydanie Wotke-Schmidt. Sofokles: wydanie Majchrowicza: Antygona Plato: Apologia: wydanie Lewickiego 1903.
VIII	Ks. Jougan: Historia Kościoła katolickiego. Wyd. 3. Lwów 1908. Opr. 2 K.	Gram. jak wyż. Wyd. 5—8. Horatius. Wyd. Dolnickiego. Tacitus. Wyd. Staromiejskiego.	Gram. jak w kl. III. Platona Apologia, Krypton, część Fedona; wyd. Lewicki. Hom. Odyssea, wydanie Jeżenicki. Sofokles, a) Antygona, b) Edyp Król. Wydanie Majchrowicza.

*) Uzupełnienie i możebne zmiany będą podane w ogłoszeniu we wrześniu b. r. w westybulu budynku gimn. św. Anny.

Klasa	Język polski	Język niemiecki	Geografia i historia powszechna
I	Małecki: Gramatyka języka polsk. Wyd. 11. 2 K 40 h. Dr Maryan Reiter: Czytania polskie dla I klasy z ilustr. Lwów 1910. Opr. 3 K.	German-Petelenz-Gayczak: Ćwiczenia niemieckie dla klasy I. Wyd. 7. Lwów 1910. Opr. 2 K. 40 h.	Romer: Geografia. Wydanie 2. z atlasem. Lwów 1908. 3 K. 20 h. B. Gebert i G. Gebertowa: Opowiadania z dziejów ojczystych. Lwów. Opr. 2 K. 20 h.
II	Gramatyka jak w kl. I. Dr. Maryan Reiter: Czytania polskie dla kl. II (w druku).	GermaniPetelenz: Ćwiczenia niemieckie dla klasy II. Wydanie 5. Lwów 1907. Opr. 2 K. 20 h.	Siwak: Geografia dla klasy II i III (w druku). Krotoski: Historia powszechna na niższe klasy. Tom I. Kraków 1908. Opr. 2K. 50 h.
III	Małecki: Gram. Wyd. 9—10. Lwów 1906. Opr. 2 K. 40 h. Czubek-Zawiliński: Wypisy polskie dla IIIkl. Lwów 1904. Wyd. 2. Opr. 2 K.	GermaniPetelenz: Ćwiczenia niem. dla kl. III. Wyd. 4. Lwów 1907. Opr. 2 K. 40 h. Jahner: Deutsche Grammatik. Wydan. 3. Lwów 1907. Opr. 2 K. 20 h.	Baranowski i Dziedzicki: Geografia powszechna w opracowaniu Dr. E. Romera. Dr. Kazimierz Krotoski: Opowiadania z dziejów monarchii Austrweg. Lwów 1910. Opr. 2 K. 50 h.
IV	Gramatyka jak w kl. III. Próchnicki-Wojciechowski: Wypisy polskie. Tom IV. Opr. 3 K. 60 h.	German - Petelenz-Gayczak: Ćwiczenia niemiec. dla kl. IV. Wydanie IV. Lwów 1910. Gramatyka jak w klasie III.	Zakrzewski: Hist. powszechna.. Cz. I. Wyd. 1—5. Kraków 1906. Opr. 2-40 K. Benoni-Majerski: Geografia austr-węg. monarchii. Wydanie 5. Lwów 1906. Opr. 1 K. 20 h. Rawer: Dzieje ojczyste: Wyd. 4. Lwów 1908.
V	Próchnicki i Wojciechowski: Wypisy dla kl. V. 3 K. 80 h.	Ippoldt-Stylo: Deutsches Lesebuch für die V Klasse. Wyd. 2. Lwów 1907. Opr. 4 K.	Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. I. Wydanie 1—5. Kraków 1906. Opr. 2 K. 40 h. Zakrzewski: Historia powszechna. Część II. Wyd. 1—5. Kraków 1908.
VI	Wypisy polskie Tarnowskiego i Wójcika: Część I. Wyd. 3. i 4. Lwów 1909. Opr. 3 K. 30 h.	Ippoldt - Stylo: Deutsches Lesebuch für die VI Kl. Lwów. Wyd. 2. Minna von Barnhelm, Wilhelm Tell, wydanie Graesera.	Zakrzewski jak w kl. V. Zakrzewski: Historia powszechna. Cz. II. Wydanie 1—5. Kraków 1908. Opr. 2 K. 40 h. Zakrzewski: Hist. pow. Cz. III. Wyd. 1—4. Kraków 1908. Opr. 2 K. 80 h.
VII	Wypisy jak w klasie VI. Wypisy polskie Tarnowskiego i Próchnickiego: Część II. Wydanie 1—3. Lwów 1906. Opr. 3 K. 60 h.	Ippoldt - Stylo: Deutsches Lesebuch für die VII Klasse. Przygotowuje się wyd. nowe.	Zakrzewski: Hist. pow. Cz. III. Wydanie 1—4 Kraków 1903. Opr. 2 K. 80 h. Lewicki: Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—4. Kraków 1905.
VIII	Wypisy, część II, jak w klasie VII.	Ippoldt: Deutsches Lesebuch für die VIII Klasse. Lwów 1909. 4 K. Faust. wyd. Graesera.	Głabiński-Finkel: Historia i statystyka austriacko-węgierskiej monarchii. Wyd. 3. Lwów 1910. Lewicki jak w kl. VII.

Klasa	Matematyka	Fizyka	Historya naturalna	Propedeutyka filozofii
I	Ignacy Kranz. Arytmetyka na kl. I. Ignacy Kranz: Geometrya poglądowa na kl. I.	—	Nussbaum-Wiśniowski: Podręcznik zoologii dla niż. kl. szk. śred. Wyd. 3. Lwów, 1910. 3 K. 60 h. Rostafiński: Botanika na kl. niż. Wyd. 7. Kraków 1911. Opr. 2'60 K.	—
II	Ignacy Kranz. Arytmetyka na kl. II. Ignacy Kranz: Geometrya poglądowa. Kraków 1911.	—	Nussbaum i W. jak w kl. I. Rostafiński jak w kl. I	—
III	Ign. Kranz: Arytmetyka na kl. III. Kraków 1910. I. Kranz: Geometrya poglądowa na kl. III Kraków 1910.	Solecki: Nauka fizyki. (Przygotowuje się nowe wydanie).	—	—
IV	Dziwiński, Podręcznik arytmetyki i algebry dla klas wyższych. Wyd. 4. Lwów 1910. Przygotowuje się 2. nowe wyd. podr. do geom. dla kl. IV. i V.	Jak w kl. III.	Duchowicz-Wiśniowski: Wiadomości z chemii i mineralogii dla klas niższych (w druku).	—
V	Dziwiński, jak w kl. IV. Moćnik-Maryniak: Geometrya dla klas wyższych. Wyd. 5 i 6. Lwów 1906.	—	Wiśniowski: Zasady mineralogii i geologii. Przygotowuje się wydanie 3. Rostafiński: Botanika dla kl. w. Wyd. 3 i 4. Kraków 1911. 3 K.	—
VI	Dziwiński jak w kl. IV. Moćnik - Maryniak Geometrya dla klas wyższych. Wyd. 6. Lwów 1906. Kranz: Logarytmy. Krak. 1902. 1 K. 20 h.	—	Petelenz: Zoologia dla klas wyższych szkół średn. Wyd. 1—3. Lwów 1907. Opr. 3 K.	—
VII	Dziwiński jak w kl. IV. Moćnik - Maryniak jak w kl. VI. Kranz: zadania i logarytmy jak w kl. VI.	Soleski: Wykl. nauki fizyki. Wd. 2. Lwów 1892. Opr. 3 K. Soleski: Zarys chemii. Brosz. 56 h.	—	Władysław Biegański: Podręcznik logiki i metodologii ogólnej 1907.
VIII	Dziwiński: Zasady algebry. Wyd. 1—2. Lwów 1898. Op. 3'60 K. Moćnik - Maryniak. Geom. j. w. Wyd. 3—5. Kranz: Zadania i logarytmy jak w kl. VII.	Soleski jak w kl. VII.	—	Lindner - Kulczyński: Wykład psychologii. Kraków 1908. Opr. 2 K. 20 h. Wydanie II.

UWAGA: Dwa lub trzy wydania pewnego podręcznika, umieszczone w powyższym wykazie obok siebie, mogą być w szkole obok siebie używane.

KLASYFIKACYA UCZNIÓW.

(Tłuszczejzy druk oznacza chlubnie uzdolnionych).

Klasa I. A.

Uczniów klasyfikowanych 48.

Binder Stanisław	Gottfried Jakób	Motylewicz T. (n. o. u.)
Gieszczykiewicz Stanisław	Grzybek Kazimierz	Otrębski Stefan
Paraskovich Jan	Jablezyński T. (n. o. u.)	Piskornik Roman
Rychlik Jan	Kahl Zygmunt	Przeworski A. (n. o. u.)
Wojnar Stefan	Kędzior Jan (n. o. u.)	Schmen Samuel
Atlas Ernest	Knöbel Norbert	Sobejko Stanisław
Bachner Maksymilian	Kobyłański Stefan	Staerz Stanisław
Batko Stefan (n. o. u.)*	Krupa Władysław	Stepowski Włodzimierz
Chrzanowski M. (n. o. u.)	Landau Tadeusz	Syga Maryan
Cybulski M. (n. o. u.)	Laszczka Czesław	Sliwa Józef
Deiches Julian	Marczyk Jan	Tigner Aron
Dowsilas M. (n. o. u.)	Meyer Antoni	Więcek Jacenty
Futro Kazimierz (n. o. u.)	Mizia Józef	Więcek Maciej
Gadulski Ludwik		Więcek Paweł

Uczniów nieuzdolnionych 6.

Klasa I. B.

Uczniów klasyfikowanych 45.

Brand Henryk	Biały Eugeniusz	Kowalski L. (n. o. u.)
Dattner Leon	Brzeziński Rudolf	Krawczyk Wiesław
Foltyński Władysław	Dobrzycki Wojciech	Markiewicz Mordche
Mól Władysław	Grünhut Józef	Matus Jan
Rapaport Władysław	Haitlinger Juliusz	Michałowski Jan
Werner Ludwik	Himmelblau Lucyan	Nebenzahl Norbert
Wioch Tadeusz	Hisztin Zygmunt	Nejger Maksymilian
Bandet Łazarz	Kargol Władysław	Orkisz Lucyan
Böhm Fryderyk	Kleinberg Juliusz	Owsionka Józef

*) na ogół uzdolniony.

Pamm Ferdynand
Piasecki Kazimierz
Piotrowski Ferdynand
Schenker Oskar
Skwarło Edward

Sławiński Adam
Sławiński Leon
Sporny Jan
Stachowicz M. (n. o. u.)
Starkel Władysław
Stern Jakób

Szuster Dominik
Szymański Juliusz
Wasserberger Artur
Wieczorek Jan
Wojciechowski Ludwik

Uczniów nieuczelnionych 2.

Klasa II. A.

Uczniów klasyfikowanych 39.

Goldberg Ferdynand
Haitlinger Stanisław
Klimczak Alekander
Kornaś Leon
Smreczyński Stanisław
Wagner Edwin
Wielgus Aleksander
Wyród Marcin
Zalipski Włodzimierz
Ziembaczewski Julian
Bigaj Antoni (n. o. u.)
Brauman Michał

Buła Jan
Chojnacki Czesław
Gadulski Władysław
Gawlik Józef
Izworski Józef
Klug Samuel
Kopaczyński Maryan
Kozłowski Czesław
Kuc Zygmunt
Łukaszewicz Stan.
Majer Józef
Mahler Józef

Masiur Kajetan
Molkner Władysław
Niepoń Adam
Paschucha Jan
Pochopień Stanisław
Ptak Stanisław
Sitek Józef
Struzik Piotr
Twardowski Adam
Unger Markus
Wachsmacher Leon
Zaczyński Maryan

Uczniów nieuczelnionych 2. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa II. B.

Uczniów klasyfikowanych 41.

Bochnak Zdzisław
Stoczer Jan
Syrup Fryderyk
Bieroński Kazimierz
Chrobak Tadeusz
Eibenschütz Alfred
Ekielski Rafał
Hebenstreit Maryan
Herstein Adolf
Hirsch Leon

Jania Wincenty (n. o. u.)
Kleinberger Adolf
Kleinberger Edward
Knobel Ignacy
Kolowiec Piotr
Kowal Michał (n. o. u.)
Markiewicz Maksym.
Mikołajewicz Salomon
Offen Ignacy
Pasierbek Józef
Pogorzelski Julian

Rogowski Z. (n. o. u.)
Rozumek Stan. (n. o. u.)
Sikorski Stanisław
Skotnik Józef
Soja Kazimierz (n. o. u.)
Sołtysik Ludwik
Stopa Jan
Tochowicz Julian
Vogler Bernard
Wróblewski Tadeusz

Uczniów nieuczelnionych 8. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.

Klasa III. A.

Uczniów klasyfikowanych 43.

Kaufmann Adolf
Mucha Adam
Nawrot Franciszek
Popke Antoni
Tilles Henryk
Wątarek Józef
Wieczorek Jan.
Budzioch Józef
Bujański Józef

Cecuga Józef (n. o. u.)
Dudek Mieczysław
Goldberg Edmund K.
Greczek Wilh. (n. o. u.)
Gruszecki Mieczysław
Himmelblau Stefan
Hoschek Edward
Jaworek Aleksander
Jurowicz Stanisław

Kijowski Kazimierz
Klimczyk Jan
Komornicki Jan (n. o. u.)
Kotula Józef
Kuziel Stefan
Litwin Zygmunt
Paczyński Roman
Palinker Izak
Pirsch Jozafat Stan.

Poleć Zygmunt (n. o. u.)	Staniec Jan	Vogler Juda (n. o. u.)
Rieser Benjamin	Srokowski Józef	Waszkiewicz Wincenty
Rudnicki Antoni	Tomera Aleksander	Windak Szczepan
Ryzek Kazimierz		Wolek Tadeusz (n. o. u.)

Uczniów nieuzdolnionych 4. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa III. B.

Uczniów klasyfikowanych 35.

Margulies Józef	Gurawski Stan. (n. o. u.)	Presser Maurycy
Pindelski Tadeusz	Gwóźdź Józef	Rittermann Leon
Rychlik Franciszek	Karasiński Stanisław	Rittigstein Zygmunt
Thon Nataniel	Krupa Leonard	Rose Henryk (n. o. u.)
Beckmann E. (n. o. u.)	Kubies Konstanty	Ryglicki Stefan
Blatt Szymon	Kuczyński Zygmunt	Schenker Izak
Bunsch Karol (n. o. u.)	Landau Stefan	Schmaus Henryk
Drwal Wilhelm (n. o. u.)	Lobert Eugeniusz	Starowicz Z. (n. o. u.)
Gieszczykiewicz Miecz.	Michalski Franciszek	Wasserhardt K. (n. o. u.)
Godryf Jan	Piwariski Antoni	Żaba Józef
	Pochopień Jan (n. o. u.)	

Uczniów nieuzdolnionych 3. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa IV. A.

Uczniów klasyfikowanych 38.

Broszkiewicz Adam	Czerwiński Włodzimierz	Ostrowski Kazimierz
Goldberg Salomon	Długocki Stanisław	Perlberger Teodor
Guśpiel Szczepan	Fischer Tadeusz	Prochwicz Wojciech
Makuch Franciszek	Gröger Maryan	Przeworski Antoni
Michno Szczepan	Hetper Roman	Reben Emil
Rosner Franciszek	Janicki Stanisław	Rosiek Adam
Syga Józef	Kowalówka Józef	Rosiek Feliks (n. o. u.)
Tarkowski Stanisław	Książek Maciej	Słószarz Tadeusz
Wojtecki Aleksander	Latała Józef	Stec Wilhelm
Biały Jan	Lenczyński Henryk	Szymoniak Józef
Brodecki Ignacy	Likus Wojciech (n. o. u.)	Treter Maurycy
Cholewa Stanisław	Moroz Jan (n. o. u.)	Willer Artur (n. o. u.)

Uczniów nieuzdolnionych 1. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa IV. B.

Uczniów klasyfikowanych 41.

Bastgen Tadeusz	Fischler Stefan	Laub Zygmunt
Einhorn Artur	Fryc Stefan	Lenda Józef
Krzyżanowski Witold	Glasner Ignacy	Liszka Stefan (n. o. u.)
Ramza Zygmunt	Górski Tadeusz	Mahler Adolf
Süsser Ludwik	Grossmann Hugo	Mandelbaum Stanisław
Tabeau Jan	Hirsch Wilhelm	Mangel Herm. (n. o. u.)
Bielecki Felicyan	Ichheiser Gustaw	Podgórny Andrzej
Bortkiewicz J. (n. o. u.)	Kamusiński Jan	Polek Wilhelm
Chojnacki Artur	Kolstrung Stanisław	Riss Samuel
Fischler Karol	Kutscher Ludwik	Rost Bronisław

Scharoch Karol (n. o. u.)	Tondos Stan. (n. o. u.)	Wasserberger Henryk
Skrzyniarz Władysław	Tyrała Stanisław	Zabża Stanisław
	Warmuzek Maryan	

Uczniów nieuczelnionych 3. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 1.

Klasa V.

Uczniów klasyfikowanych 46.

Broszkiewicz Bolesław	Truskowski Marcei	Madziara Antoni
Bunsch Adam	Wojciech Walenty	Michalski Tadeusz
Czerwiński Andrzej	Alberti Stanisław	Molkner Teodor
Drabrzyk Józef	Czadowski Eugeniusz	Rittigstein Salo Herm.
Grochal Gustaw	Czerwiński Jerzy	Rozmaryn Roman
Jasiński Stanisław	Duleba Adam	Ryndak Jan
Kajfasz Jan	Gadulski Feliks	Semelka Stanisław
Kapelan Ludwik	Gardulski Andrzej	Siostrzonek Adolf
Kordyl Michał	Głab Władysław	Suchoń Mieczysław
Nowak Józef	Grzesiak Józef	Szymański Alfred
Ostafin Józef	Jamrozik Stanisław	Tusiński Emil
Piechowski Bolesław	Jaroń Jan	Zabża Józef
Schanzer Ignacy	Kraus Izydor	Zastawniak Józef
Szancer Henryk	Kurek Karol	Zbozeń Stanisław

Uczniów nieuczelnionych 1. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 2.
Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono 1.

Klasa VI. A.

Uczniów klasyfikowanych 51.

Gąsiorowski Witold	Dziubanowski Stefan	Meus Henryk
Liëbeskind Adolf	Färber Józef	Miziński Stefan
Lustbader Karol	Gacek Feliks	Münzer Izak
Łomzik Jan	Galuszkiewicz Adam	Pajdak Julian
Maik Piotr	Br. Götz-Okocimski A.	Patočka Jarosław
Piotrowski Roman	Jarosz Marciu	Pogoda Ludwik
Romek Andrzej	Jaworski Jan	Ryterski Mieczysław
Schermant Ludwik	Keh Adolf	Skrzyniarz Witold
Stecki Tadeusz	Kobylecki Władysław	Smolarski Władysław
Tomera Józef	Koczorowski Jan	Thieberg Henryk
Werner Józef	Królik Tadeusz	Trzop Maryan
Chrzanowski Ignacy	Lange Stanisław	Uziębło Henryk
Cyps Aleksander	Mazurkiewicz Ferd.	Wójcik Józef
Depowski Stanisław		Zaremba Zbigniew

Uczniów nieuczelnionych 5. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 5.

Klasa VI. B.

Uczniów klasyfikowanych 47.

Aschenbrenner Tomasz	Neiger Maurycy	Filar Paweł
Bornstein Izrael	Szwaja Stanisław	Fuczek Stanisław
Dukatzenzeifer Artur	Bazarnik Ignacy	Gawłowski Roman
Kliško Franciszek	Duszyk Adam	Gasiewicz Maryan
Mitana Tadeusz	Dziewoński Stanisław	Grësmann Wolf
Nazimek Józef	Edelmann Samuel	Kisielewski Adam

Kornaś Stanisław
Kowalik Franciszek
Kozłowski Tadeusz
Kroó Alfred
Kumelowski Jan
Lachowicz Michał

Laszczak Tadeusz
Lukes Zygmnt
Przewłocki Józef
Schramm Tadeusz
Söhnel Maryan
Sperling Henryk
Spitz Abraham

Starowicz Jerzy
Wajs Franciszek
Weislo Piotr
Weinstein Ignacy
Więckowski Stefan
Wiśniewski Kazimierz

Uczniów nieuczelnionych 7. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 3.

Klasa VII. A.

Uczniów klasyfikowanych 40.

Anczyc Władysław
Flak Stanisław
Gąsiorowski Zdzisław
Grajny Leon
Kellner Wiktor
Kołodziejski Zygmunt
Kulczyński Leon
Kuryło Adam
Minder Izidor
Przeworski Tadeusz
Reben Ludwik
Baron Kazimierz

Biały Władysław
Długocki Leon
Fink Ignacy
Finkelstein Adolf
Gorski Stanisław
Górz Tadeusz
Grün Maksymilian
Heller Tadeusz
Herstein Józef
Hetper Mieczysław
Jochymczyk Adam

Kauzał Bolesław
Kurleto Maryan
Lisowski Henryk
Mahler Wilhelm
Mahr Rudolf
Miszka Roman
Mucha Józef
Stefański Tadeusz
Torbe Chaskel
Ungeheuer Władysław
Wachtel Jerzy
Waldman Adolf

Uczniów do egzaminu poprawczego przeznaczono 5.

Klasa VII. B.

Uczniów klasyfikowanych 43.

Danek Jan
Früss Mendel
Kózka Józef
Mirek Franciszek
Mirek Stanisław
Moroz Aleksander
Staich Antoni
Śliwa Roman
Świstek Józef

Tarkowski Tadeusz
Berthold Maryan
Broczkowski Tadeusz
Drobnik Tadeusz
Gottlieb Dawid
Juszczyk Józef
Kiss Jan
Kot Antoni
Kwapin Jan

Liszka Wilhelm
Mydlarczyk Michał
Mydlarz Maciej
Rutkowski Michał
Schneid Arnold
Sosin Stanisław
Srokowski Tadeusz
Szczepanowski Henryk
Windisch Salomon

Uczniów nieuczelnionych 9. Do egzaminu poprawczego przeznaczono 4.
Do egzaminu uzupełniającego przeznaczono 3.

WYNIK EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI.

Klasa VIII. A.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło 31 uczniów publicznych i 1 prywatysta.

Ader Alfred
Anisfeld Wolf
Baczak Kazimierz
Binder Kazimierz
Bombol Ludwik
Grochot Jan
Lenczowski Karol

Mandelbaum Stanisław
Piotrowski Stanisław
Puchała Stanisław
Różycki August
Sutkowy Walenty
Wyljot Zenon
Zwoliński Tadeusz (prywatysta)

Ader Erwin	Konkiewicz Alfred
Böhm Seweryn	Kownacki Waleryan (większ. gł.).
Fidelus Jan (większ. gł.).	Landau Jakób (większ. gł.).
Goszczyński Adam (większ. gł.).	Makowski Rudolf
Gustawski Adam	Markheim Leon (większ. gł.).
Gutowski Feliks (większ.).	Mirek Stanisław
Hirsch Józef	Okrzesik Franciszek
Ichheiser Albert	Ujwary Stanisław
Kisielewski Seweryn (większ. gł.).	Wójciecki Franciszek (większ. gł.).

Jeden uczeń nie zgłosił się do egzaminu dojrzałości; nie reprobowano nikogo.

Klasa VIII. B.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło 29 uczniów publicznych.

Klimczak Stanisław	Kozłowski Edward
Kowalski Jerzy	Liro Władysław
Krzyżanowski Kazimierz	Pytel Franciszek
Lisowski Franciszek	Ryba Jan
Lukas Tadeusz	Schiller Szymon (pryw)
Wróblewski Józef	Seidler Maksymilian
Beres Zeno (większ. gł.)	Spitzer Tadeusz
Böhm Löbel (większ. gł.)	Steinkeller Józef
Dymek Stanisław (większ. gł.)	Surówka Michał (większ. gł.)
Flakowicz Józef	Szybowski Ignacy (większ. gł.)
Gadulski Stanisław	Truszkowski Andrzej
Himmelblau Józef	Truszkowski Stanisław
Kawończyk Antoni	Zipper Ludwik
Korngold Szachna (większ. gł.)	

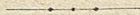
Reprobowano na pół roku 1. Odstąpił od egzaminu 1.

Eksternistki.

Do egzaminu dojrzałości przystąpiło 9 eksternistek.

Hr. Dębicka Elżbieta (większ. gł.). | Mazurkiewiczówna Marya
Nowicka Marya.

Reprobowano na rok 3 eksternistki, na czas nieograniczony 3.

OGŁOSZENIE.

Wpisy uczniów na rok szkolny 1911/12 odbędą się 31. sierpnia 1911.

Uczniowie, którzy jako niedobrowolni repetenci nie otrzymali promocyi do następnej klasy, nie mogą nadal uczęszczać do tego samego gimnazjum.

Przy wpisie każdy uczeń ma przedłożyć świadectwo z ostatniego półrocza i złożyć datkę 3 K. na zbiory naukowe i na zabawy; każdy uczeń nowo wstępujący ma nadto wykazać się metryką i uiścić takse wstępną 4 K. 20 h.

Każdy uczeń, z wyjątkiem tych, u których niewątpliwie sprawdzić można, że przebyli ospę rodzimą, ma przedłożyć przy wpisie świadectwo rewakcynacyi.

Oplata szkolna w kwocie 40 K. na półrocze musi być złożoną w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza. Uczniowie klasy I złożyć ją mają za pierwsze półrocze w ciągu trzech pierwszych miesięcy.

O odroczenie opłaty szkolnej mają uczniowie klasy I wnieść prośby w 8 dni po wpisie, a do prośby załączyć świadectwo ubóstwa, nie dawniej jak przed rokiem wystawione.

O uwolnienie od opłaty szkolnej winni uczniowie klas II—VIII przedkładać prośby najpóźniej do 25. września, a załączyć do prośby świadectwo szkolne roczne i świadectwo ubóstwa nie dawniej jak przed rokiem wydane.

Egzamina wstępne do klasy I. odbywać się będą w dniach 1. lipca, ewentualnie 2. lipca, a mogą się także odbywać 1. września, egzamina poprawcze z wszystkich klas 31. sierpnia.

Egzamina wstępne do klas II—VIII można składać w pierwszym półroczu tylko do połowy września; można je także składać na II. półrocze i to do każdej klasy (zatem i do pierwszej) w końcu stycznia lub z początku lutego aż do połowy tego miesiąca. Chcący składać taki egzamin zgłaszają się do dyrektora gimnazjum, przedkładając metrykę, świadectwo pobytu i moralności, nadto fotografię z podpisem władzy politycznej, stwierdzającym jego tożsamość. Do klasy I przyjęty może być uczeń, jeżeli w tym roku, w którym składa egzamin na pierwsze półrocze, kończy lat 10, do klasy II, jeżeli kończy lat 11 i t. d.

Po złożeniu egzaminu wstępnego może być uczeń wpisany tylko jako publiczny. Taksa od egzaminu wynosi 24 K. Egzamina do I. klasy na I. półrocze są bezpłatne.

Wyjątkowo tylko może być uczeń przyjęty na nadzwyczajnego, szczególnie jeżeli przybywa z gimnazjum zagranicznego; w takim razie składa egzamin próbny i może uczęszczać albo na wszystkie przedmioty, albo tylko na niektóre.

Tak uczniowie prywatni, jak nadzwyczajni obowiązani są do składania opłaty szkolnej za każde półrocze.

Uczniem prywatnym może być tylko taki, który już poprzednio złożył egzamin wstępny i jako publiczny zaczął uczęszczać do szkoły, a potem na prywatnego przeszedł. Uczniowie prywatni mogą składać egzamin albo co pół roku, t. j. w I. i II. półroczu, albo tylko raz w końcu roku. Jeżeli do egzaminu w końcu roku raz tylko przystępują, składają 48 K. taksy egz. i 80 K. opłaty szkolnej.

Zakres wymagań przy egzaminie wstępnym do klasy I.

- a) **Z religii**: Wiadomości, których według teraźniejszego rozkładu nabyć powinien uczeń w pierwszych czterech latach obowiązkowej nauki szkolnej w szkołach czteroklasowych.
- b) **Z języka wykładowego**: Czytanie płynne i wyraziste, objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku myśli; opowiadanie treści większymi ustępami, znajomość części mowy, odmiana imion i czasowników, znajomość zdania pojedynczego rozszerzonego i rozbiór jego części składowych pod względem składni i zgody rządu; poprawne napisanie dyktatu z zakresu pojęć znanych uczniom i piśmienny rozbiór jednego zdania pojedynczego z kilku zwykłymi określeniami.

- e) **Z języka niemieckiego:** Czytanie płynne i zrozumiałe, znajomość odmiany rodzajników, rzeczowników, przymiotników i zaimków (osobistych, dzierżawczych, wskazujących i względnych), odmiana słów posiłkowych i czasowników słabych we wszystkich formach strony czynnej i biernej, tudzież odmiana najwykleszych czasowników mocnych; zasób wyrazów z zakresu pojęć uczniom znanych, poprawne napisanie łatwego dyktatu, którego treść poda się uczniom przed podyktowaniem w języku wykładowym.
- d) **Z rachunków:** Pisanie liczb do miliona włącznie; biegłość w czterech działaniach liczbami całkowitemi; pewność w tabliczce mnożenia, znajomość ważniejszych miar metrycznych.

Rok szkolny 1911/12 rozpocznie się uroczystym nabożeństwem dnia 3. września.

Uwaga. Każdy uczeń jest obowiązany nosić przepisane ubranie mundurowe.

Dr. Leon Kulczyński

c. k. radca rządu i dyrektor.